

Taxi
No. 22

16. Telek Havonta
évre 600,
félre: He
félre 12,
detések díj
KELET az erdélyi és bán
dóság egyetlen politikai n
Ökkelnk utánnomását csal
rás megjelölésével engedjük

1 LEU-POSTA

Dr. Ramasetter Róbert
BUDAPEST

Disztér 2. I. e.

KELET

Bérmunkák
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámber
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Há-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 52.

Szombat, 1936. augusztus 22.

5696. EV. ELUL 4. XIX. ÉVF. 196. SZAM

A francia lapok szerint Németország casus bellit akar csinálni a Kamerun feltartóztatásából

A német kormány több hadihajót küldött a spanyol vizekre. A Le Petit Journal szerint a németek ürügyül használják fel az incidenst arra, hogy Franco tábornokot támogathassák. A délamerikai államok mellett Coudenhove-Kalergi is közvetítő akcióba kezdett. Berlieni jelentés szerint a német kormány mégsem szakítja meg a benemavatkozása érdekében megkezdett tárgyalásokat. A spanyol kormánycsapatok offenzívát indítottak Badajos visszafoglalására. Llano tábornok szerint a kormány már csak 28 tartományt tart kezében

Párizs, London és Moszkva gyors beavatkozását sürgetik a háborus veszély elhárítása és a spanyol demokrácia megmentése érdekében

A spanyol polgárháborúval kapcsolatban a nemzetközi diplomáciai helyzet ismét jelentékenyen súlyosbodott a Kamerun német hajónak spanyol kormányhajók által való feltartóztatása és lövetése miatt. A spanyol és német kormányok között felmerült súlyos incidenst különösen a francia lapok ítélik meg komor sötétlátással. Így a Le Journal ama véleményének ad kifejezést, hogy a német jegyzék, amely a Kamerun feltartóztatása miatt a madridi kormányhoz érkezett, kertelés nélkül adja tudtul, hogy a német hadihajók minden spanyol hadihajóra ráfognak löni, amely meg akarja akadályozni a német kereskedelmi hajók szabad mozgását a spanyol vizeken. Eppen ezért — állapítja meg a komoly francia lap —

a nemzetközi helyzet rendkívül válságos képet mutat újra s a béke csupán egyetlen hajszálon függ.

A L'Oeuvre, a népfront lapja, a Völkischer Beobachter uszító hangját emeli ki, amely a semlegességi tervezetet máris meg bukottak aposztrofálja, amiből nyilvánvalóan következik, hogy

a németek a Kamerun feltartóztatását ürügynek tekintik a semlegesség kijátszására. A Le Petit Journal ama véleményének ad kifejezést, hogy a németek készek akár casus bellit is előidézni, hogy ezáltal Franco tábornok segítségére mehessenek.

A lap felszólítja a francia kormányt, te-

gyen meg idejében mindent a háború elhárítására s egyben határozott cselekedetekkel tegye lehetővé a spanyol demokrácia megfoltását. Párizsban, Londonban és Moszkvában olyan formulában kell megfogalmazni, amely néhány órán belül érezteti hatását és azonnal realizálható.

Mialatt Németország békebontó szándéka egyre nyilvánvalóbbá válik a Kamerun esetével kapcsolatban, addig a többi népszövetségi tagállamok egyre-másra sietnek bejelenteni csatlakozásukat a spanyol benemavatkozási egyezményhez. Így Dánia, Norvégia, Svédország, és Finnország külügyminiszterei tegnapi közös értekezletükön elhatározták, hogy államaik csatlakozni fognak a benemavatkozási nyilatkozathoz.

A jelek szerint magának a német kormánynak sem áll szándékában megszakítani a tárgyalásokat a spanyol ügyekbe való benemavatkozás érdekében.

Berlieni jelentés szerint a német kormány csak elégtételt fog kérni a maga számára a Kamerun feltartóztatása által előidézett incidens miatt, a közös semlegességi nyilatkozatra adandó válaszában. Egyidejű berlieni jelentés szerint a Nürnberg nevű német pánceszócska tegnap Brehm ellentengernagy zászlajával árbócán Kielből elindult a spanyol vizekre, több más hadihajó: az Admiral von Spree, a Leipzig hadihajó és négy torpedóromboló kíséretében.

és újabb győzelmekről számolnak be, adig

a felkelők sevillai rádió-állomása a kormányra nézve a lehető lecsúszott híreket közli. Így Llano tábornok a sevillai rádióban tegnap este azt a kijelentést tette, hogy a zendülők eddig harmancegy tartományt foglaltak el és a kormány már csak huszonnyolcat tart kezében. A spanyol bank hetvenegy fiókja közül a zendülők kezében 43, a kormányban 28 van.

Hogy az egymást tullicitáló jelentések közül melyek fedik a tényleges valóságot, azt a spanyolországi helyzet közvetlen áttekintése nélkül megállapítani lehetetlen. A kormány azt hirdeti, hogy Spanyolország legjelentékenyebb centrumai és stratégiai pontjai az ő kezében vannak, a felkelők viszont a saját fölényükről adnak állandóan ki jelentéseket. A legvalószínűbb az, hogy a döntő küzdelem órái még mindig nem érkeztek el a spanyol polgárháborúban s a harc még hosszú ideig eltarthat. Talán az a külföldi jelentés jár legközelebb az igazsághoz, amely azt a feltevést közli, hogy

a spanyol polgárháború áldozatainak száma, a harc végén a félmilliót is el fogja érni.

Egyébként a Havas távirati iroda madridi jelentése szerint a kormány jelentései a guadarramai frontról rendkívül kedvezőek. A kormánycsapatok tegnap elérték Naval Peralt és Pinarest. Az Alto Leon felé közeledő hadoszlop a zendülőket a hegyek felé szorította és megerősítette a kormánycsapatok állásait. Az éjszaka folyamán a kormány tűzérése erőteljesen bombázta a zendülők állásait.

A kormány tisztelt rendkívül elégedettek és kijelentik, hogy a kormánycsapatok soráiban nincsenek ellentétek, viszont a foglyul esett zendülők a ki-merültség határán vannak.

A Havas újabb jelentése szerint tegnap este egy zendülő repülőgép több bombát dobott Irun városára és az Irun — San Sebastian közötti országutra. A kormány tűzérése a guadelupai fronton tegnap este bombázta a zendülők állásait.

A kormánycsapatok Estramadurában Badajos felé nyomulnak előre, amit vissza akarnak hódítani a zendülőkétől.

Madridban a házkutatások szakadatlanul tartanak. Tegnap a spanyol Nemzeti Bank épületében kilencven láda töltényt találtak és számos fegyvert, amelyeknek eredetét nem ismerik. Az iruni fronton tegnap délután az előőrsök csatároztak. Asturiából és Kataloniából a milícia több osztagot küldött Irunba a helyőrség megerősítésére.

(Folytatása 8-ik oldalon.)

Az Egyesült Államok kormánya nem csatlakozik a délamerikai államok közvetítési javaslatához

Jelentettük, hogy az uruguayi kormány — a délamerikai államok bevonásával — komoly akcióba kezdett, amelynek az a célja, hogy a spanyol kormány és a felkelők között fegyverszünetet hozzon létre és a békés megegyezést közvetítse. Az uruguayi kormány az Egyesült Államok kormányát is felkérte a közvetítő akcióban való részvételre. Washingtoni jelentés szerint az Unió külügyminisztériuma ma hivatalos jegyzékben adott választ az uruguayi kormánynak a spanyol harcoló felek közötti közvetítés érdekében tett indítványára.

A jegyzék sajnálkozását fejezi ki a spanyol polgárháború véres eseményei fölött, de ama felfogásának ad kifejezést, hogy tekintettel az Egyesült Államok benemavatkozási politikájának állandóságára, a jelen esétben sem tehet kivételt eme elv alól.

A délamerikai államok közvetítő akciója ma egy érdekes európai akcióval bővült. Mint Bécsből jelentik, Coudenhove Kalergi gróf, a páneurópai Unió elnöke, a madridi kormánynak és a zendülő vezetőknek felajánlotta közvetítését.

Kalergi javaslatában azt ajánlotta a szemben álló feleknek, hogy előbb kössenek fegyverszünetet és annak tartama alatt folyassák le a tárgyalásokat.

Egyidejű buenosayresi jelentés szerint az argentin kormány kategórikusan megcáfolja azt a hírt, hogy a burgosi ellenforradalmi kormányt alismerte volna.

Vatikánvárosi jelentés pedig arról számol be, hogy a madridi diplomáciai karnak szándékában áll a spanyol kormánycsapatok tuszai életének megmentése érdekében demarsot intézni a kormányhoz. Ezt a hírt a Vatikán hivatalos lapja, az „Osservatori Romano“ közli.

A kormánycsapatok vissza akarják foglalni Badajost

A rendkívüli feszült diplomáciai helyzet és a békét komolyan veszélyeztető nemzetközi légkör ellenére a spanyolországi polgárháború egymással szembenálló felei között a harc továbbra is kíméletlen és kegyetlen lendülettel folyik. Mig a kormány jelentései rendkívül derültoak és újabb

A Blum-kormány első parlamenti mérlege

Az új francia parlament első ülészaka, amely elé oly nagy érdeklődéssel tekintett a nemzetközi világ is, eredményekben egyike volt a leggazdagabbaknak a köztársaság fennállása óta. Soha a francia törvényhozási házak nem szavaztak meg oly sok lényegbevágóan fontos törvényt, mint az alig két és fél hónapos szesszió alatt. A népfront győzelmét és a Leon Blum-kormány megalakulását eredményező választások kifejezője: az új francia parlament lázas tevékenységet fejtett ki a nemzeti munka minden területén. Politikai vonatkozásban mindenekelőtt a hadiipar nacionalizálásáról szóló törvény vonta magára a figyelmet. Ezzel a törvénnyel Franciaország példát adott és precedenst teremtett. A hadiipar az állam irányítása alá került. A törvény költséges, mert a kisajátítás megfelelő kártérítés fizetésével párhuzamosan történik. Az üzemek tulajdonosai és a részvénybirtokosok nem fognak meg rövidülni. A pénzügyi megrendülés azonban nem játszott szerepet. Kettős célt követett a Blum-kormány: hogy a hadiipar ne játszassa többé a közéletben azt a szerepet, amelyet addig vihetett, míg magánosok kezén volt, — s hogy megmúttassa a világnak azt, hogy Franciaország őszintén pacifista és a hadianyag nacionalizálása folytán a francia hadiszergyártás nemzetközi ellenőrzésétől sem riad vissza.

Egy másik politikailag igen fontos törvény felhatalmazza a kormányt, hogy nyugdíjba küldje azokat a magasabb tisztviselőket, akik egy bizonyos korhatárt elértek. A cél az volt, hogy a közigazgatás, a diplomácia és a hadsereg vezetői pozícióiból eltávolítsák a jobboldali meggyőződésűkről ismert tisztviselőket. A törvény a kamara által megszavazott formájában jogot adott a kormánynak arra, hogy különbségre való tekintet nélkül elbocsáthassa a szolgálatból az állam bármely közhivatalnokát. A szenátus azonban ebben a radikális formájában nem tette magáévá a javaslatot.

A gazdasági és társadalmi törvények nemkevésbé nagyfontosságúak és valószínűleg komoly következményeket fognak maguk után vonni. Ime néhány példa: A buza-revalorizálási hivatal; a fizetett szabadságokról szóló törvény; a munkaszerveződésekkel és gyárak és üzemek munkásbizottságainak létesítéséről szóló törvény; az iskolakötelezettségnek 14 éves korig való kiterjesztése; a mezőgazdasági, valamint a kiskereskedői és kisiparos tartozások moratóriuma, illetőleg konverziója; a munkanélküliség csökkentése érdekében elvégzendő közmunkák törvénye; az adófizetési kötelezettség alól való kibuvás elleni törvény.

Ez a törvényhozás egy bizonyos gazdasági és társadalmi koncepciót képvisel. A törvényeket egy bizonyos tervszerűség alapján szavazták meg, amely különösképpen Franciaországban az utóbbi években folytatott deflációs politika ellen irányul. Célja a lakosság fogyasztóerejének a fizetések felemelése és a munkaidő csökkentése folytán való fokozása. Leon Blum meg van győződve arról, hogy csak a fogyasztó képesség emelése révén tud megbirkózni a gazdasági válsággal és teremtheti meg ismét a prosperitást.

E pillanatban még nem lehet tudni, hogy a kísérlet eredményei mennyiben felelnek meg a várakozásoknak. Az új törvények alighogy életbe léptek. Alkalmazásukat a francia kormánynak szigorúan kontrollálni kell, nehogy az élet drágulásához vezessenek. A Blum-kormánynak azonban nem ez kepezi főgondját. A kormány rendkívül nehéz pillanatban vette át a hatalmat. Az

Akarja hogy kellemes megjelenése legyen?

Súlyt helyez külsejének ápolására? Akkor használjon NIVEA-fogpasztát. Kiválóan finom alkotórészei óvják a fogzománcot és alaposan tisztítanak. NIVEA-fogpasta használata által fogai mindig szépek, fehérök és ápolottak lesznek.

első hónapban a hatalmas sztrájkokkal kellett megbíznia, amelyek a munkások millióit vonultatták ki a műhelyekből és gyárakból. Nem sokkal ezután kirobant a spanyolországi polgárháború. A parlamenttiülésszak bezárása után Leon Blum kormánynak ideje maradhatott volna arra, hogy kormánya konszolidálásán és a béke megerősítésén dolgozzék. Nem lehet tudni azonban, vajon a nemzetközi helyzet lehetővé teszi-e számára, hogy nyugodtan örökösje a törvények alkalmazása és a demokratikus rendszerek a jobboldali agitációkkal szemben való megerősítése fölött. Lehetséges, hogy a spanyolországi polgárháború felborítja a számításukat és olyan helyzetet elő állítja a kormánynak, hogy súlyos elhatározásokat fog maga után vonni.

Felhívás

Az Országos Zsidópárt cluji és clujmegyei tagozata ezúton is felhívást intéz minden clujmegyei önállóan dolgozó és iparendélyvel rendelkező iparoshoz, hogy a szakmai kiképzésről és a mesterségek gyakorlásáról szóló törvény 185. szakaszának értelmében kérjék ki új iparigazolványukat (Brevet de meserie) a cluji munkakamara iparos szekciójánál. A kérések benyújtásának végső határideje augusztus 31. az ezután beérkező kéréseket nem veszik tekintetbe, ami az illető iparos szerzett iparüzési jogának elvesztését jelentheti. A kérésben hivatkozni kell a törvény 185. szakaszára és fel kell tüntetni benne a mostani iparendély számát, kiállítási helyét és keltét.

A törvény végrehajtási utasításának hiányában még nem lehet tudni milyen iratokat kell a kéréshez csatolni, valamint azt sem, hogy a terminust meghosszabbítják-e, ezért feltétlenül fontos a kérések fenti határidejig való benyújtása a szerzett jogok biztosítása érdekében. A szükséges iratok később csatolhatók.

Bővebb felvilágosításokkal a Zsidó Párt cluji szekciójának str. (Saguna 7. sz. alatti Jogvédő Irodája szolgál, mely a kérések elkészítését és benyújtását is elvégzi. Hivatalos óra fél 1-től fél 2-ig.

A vidéki iparosok kéréseiket ajánlott levélben is elküldhetik a Camera de Muncă, sectia meseriasilor Cluj, címre. A Zsidó Párt Jogvédő Irodája természetesen nélkül is rendelkezésükre áll, a kérések elkészítését és benyújtását illetően.

Az Országos Zsidópárt Cluji és Clujmegyei Tagozata

NYILTTÉR *)

A szegénysorsu zsidók önszegélyző Intézményének

Cluj, Str. Paris 47

Mély hálával batorokodom köszönetet mondani azért az önfeláldozó fáradságért, amelylyel az Önszegélyző Intézmény vezetősége fiam születése alkalmával segítségemre volt, úgy a pénzbeli segélyezéssel, mint a *ברית מילה* megrendezésével megjegyzni kívánom, hogy a részemre kiutalt kilencszáz lej betegügyi segély, mintha csak az égből jött volna, mert különben nem is tudom, hogyan is segíthetnem volna magamon.

Mégegyszer megköszönve az Önszegélyző Intézmény vezetőségének nagylelkűségét, további munkájára Isten áldását kérve maradtam hiteztévéri üdvözléssel

Cluj, 1936 aug. 19.

Katz Dezső

*) E rovatban közölte nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadó-hivatal.

— *Higany és ólomhiány van Angliában.* Londonból jelentik: Az angol fémiparot érzékenyen érintették a spanyol események, mert Spanyolország volt egyetlen ólom és higany szállítója. Az ólom ára napról-napra drágul és a higanykészlet is erősen fogytán van. Spanyol-Marokkó is beszüntette a külföldre való ólomszállítást, mert Franco tábornok csak azonnali készpénz fizetés ellenében akarja kiszolgáltatni az árut.

Végsőkig feszült a helyzet a palesztinai arabok és az angol kormányzat között

Miert vitotta be a kormány az arab sztrájkbizottságok ülését. Londonban javult a politikai helyzet. A palesztinai sajtó mellett most már a Times is elesen támadja a palesztinai kormányt. 2500-ra emelték a zsidó rendőrség létszámát

Jeruzsálem, augusztus 21. A palesztinai események döntő stádiumba jutottak. La-punk tegnapi számában rövid távirati jelentésben közöltük, hogy a kormány utolsó pillanatban betiltotta és megakadályozta az összes arab helységek sztrájkbizottságainak Jeruzsálemben összehívott konferenciáját és ezt megelőzőleg a főköormányzó elnöklete alatt tartott hatósági értekezlet elhatározta, hogy most már minden eszközzel végetvetnek a zavargásoknak.

A sztrájkbizottságok értekezletének betiltásához tudni kell a következőket:

A legfőbb arab bizottság legutóbbi ülésén a többség már-már kimondta, hogy elfogadja Abdullah emir közvetítő javaslatát és ennek értelmében lefújja a sztrájkot és a zavargásokat. Ekkor közbelépett a főmufti, aki egyébként is feltételes volt Abdullah közvetítő szerepére és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bizottság nem határozhat a nép megkérdezése nélkül és ezért hívják egybe augusztus 20-ára az összes helyi sztrájkbizottságokat.

A csütörtöki arab konferencia betiltásának okai.

A főmufti attól félve, hogy le fogják szavazni, a csütörtöki értekezletre az ország minden részéből egybeterele hivat. Ez adja meg a részarázatát a kormány betiltó intézkedésének. A kormány és a főmufti között végsőkig kiéleződött a helyzet. A kormányhoz befutott információk azt mutatták, hogy a csütörtöki értekezleten a főmufti és a terroristák hívei lesznek többségben és így az értekezlet nem a sztrájk befejezése, hanem annak folytatása mellett fog határozni. A kormány ennek elébe vágva, betiltotta a csütörtöki gyűlés és minden arab összejövetel megtartását.

A főmufti frontot változtott

A főmufti magatartását egészen feltűnő csapongások jellemzik. Még néhány héttel ezelőtt ő volt az, aki a sztrájk és a zavargások befejezése mellett foglalt állást s mint az Uj Kelet is jelentette, feltételei családi és pártiszteri jellegűek voltak. Mindössze ahhoz ragaszkodott, hogy a királyi bizottság ne vegye vizsgálat alá az elnöklete alatt álló legfőbb muzulmán tanács tevékenységét, és a kormány nevezze ki a tanács tagjává Jamal Husszeint. Ugyilátszik, ekörül támadtak olyan ellentétek, amelyek végetvetettek a főmufti békeakaratainak.

A helyzet kiéleződéséhez jelentősen hozzájárultak azok a fenyegető levelek is, amelyeket a terroristáktól kaptak a legfőbb arab bizottság tagjai. Ezekben a levelekben a terroristák követelik, hogy mindaddig, ne történjék semmilyen döntés a sztrájk és a terror kérdésében, amíg a főköormányzó nem ad írásbeli ígéretet arra nézve, hogy eltekint a terroristák elleni további büntető eljárásról és szabadlábra helyezi a politikai foglyokat.

Ugyanezeker megállapítható, hogy a londoni politikai fronton is rosszabbodott az arab ügy állása. Míg a Londonban járt arab delegáció munkájának hatása alatt az utóbbi időben jelentős visszhangra találtak az arab követelések, úgy néhány napja újból arabellenes hangok csendültek ki a londoni sajtóból.

A Times támadása a kormány ellen

A Times legutóbbi számában súlyosan hibáztatja a palesztinai kormány eddigi magatartását és az ostromállapot azonnali kihirdetését követeli. A legújabb események — írja a Times — kemény próbára tették a zsidók türelmét. A „Great Britain and the East” című lap, a gyarmatiügyi minisztérium főhivatalos organuma, mely az utóbbi időben igen kétértelmű magatartást tanusított, legutóbbi számában megállapítja, hogy a zsidók csodálatra méltó önmuralomról tettek tanúságot és hogy az angolok megvetnek minden néven nevezhető zsidógyűlöletet. A lap megállapítja, hogy a palesztinai arabok követeléseit az indiai mohamedánok közül is sokan támogatják, akik azonban efilejtik azt, hogy az ő őseiknek Indiába való behatolását is ugyanolyan barátságatlanul fogadták a hinduk, mint ahogy a zsidó bevándorlást a palesztinai arabok. A palesztinai kérdés — írja a lap — távolról sem megoldható.

A zsidó nemzetgyűlés állásfoglalása

A londoni közhangulat alakulásához lényegesen hozzájárultak azok a bestiális tá-

madások, amelyeket az utóbbi napokban rendeztek a palesztinai arab bandák. Az Aszefat Hanivcharim, a palesztinai zsidó nemzetgyűlés rendkívüli ülésének lefolyása is élénk visszhangra talált az angol sajtóban. A nemzetgyűlés Ben Zwi elnöklete alatt ült össze és azon az összes pártok képviselői élesen támadták a kormánynak, mert nem vetett véget a véngeszékeknek és nem sujtott le a törvény erejével a bűnösökre.

A nemzetgyűlés szónokai nyíltan hangoztatták, hogy a zsidó lakosság elvesztette bizalmát a kormány iránt.

Amikor Jeruzsálemben érkezett a hír, hogy Tel-Avivban zsidó ápolónőket öltek meg az arabok, a nemzetgyűlés felhívást intézett a diaspora zsidóságához, hogy rázzák fel az emberiség lelkiismeretét, hogy véget érjenek a vérontások és szűnjön meg a zsidó bevándorlás felfüggesztésének szándéka. A nemzetgyűlés küldöttsége, mely tegnap kereste fel a főköormányzót, kijelentette, hogy

a zsidó bevándorlásnak bármilyen rövid időre történő felfüggesztése is egyet jelentene a gyilkosok megjutalmazásával és a súlyosan megpróbáltatott zsidók legmélyebb megsértésével.

A palesztinai zsidó közvéleményt még mindig a szafedi, haifai és tel-avivi események — melyeknek tizenkét zsidó áldozatuk volt — tartják izgalomban. A szafedi Unger család tragédiáját tetézi az az újabb hír, mely szerint a meggyilkolt gyermekek anyja és nagyanyja beleőrültek fájdalomukba. Egész nap a szerencsétlenség színhelyén járkálnak és a halott gyermekeket keresik. A meggyilkolt Unger anyja az egyik arab fuvarosban felismerte fiának és unokáinak gyilkosát. Az arabot nyomban letartóztatták. A szafedi zsidó asszonyok táviratot intéztek Mary angol királynőhöz és Ormsby Gore gyarmatiügyi miniszterhez, amelyben védelmet kérnek a gyermekgyilkosok ellen. A szafedi eseményekkel kapcsolatosan egyébként 32 arabot, köztük több notabilitást az akoi börtönbe szállítottak. Ezen kívül öt arab házat, amelyekből lövésekkel adtak le az arab támadás idején, leromboltak a hatóságok.

A palesztinai héber sajtó hangja

A palesztinai sajtó rendkívül izgatott hangon ír a legutóbbi eseményekről. A Davar a következőket írja: „Azt akarja a kormány, hogy végső kétségbeesésbe süllyedjünk és elveszítsük minden bizalmunkat a hatóságok iránt?”

Mindig a kormánynak fogjuk vádolni, mely a gyilkosokkal és felbujtókkal tárgyal. Bombák és golyók nem fognak bennünket megtörni. Nem hagyjuk elrabolni jogainkat és népiük reményét.

Ha kételkedünk is kell másokban, magunkban azonban bizhatunk.” A Haarec ezt írja:

„Ha kell, ellenségeink holnap reggel teljes fegyverben láthatnak bennünket. Mi békét akarunk. De ha ránk kényszerítik a harcot, készen állunk.”

A haifai zsidó segédrendőrök meggyilkolásával kapcsolatosan 12 arabot tartóztattak

le a hatóságok. Pénteken temették el a haifai áldozatokat. A koporsókat kék-fehér színekbe burkolták. A gyászmenet élén a zsidó rendőrség haladt. A siroknál Kanjel rabbi és a hitközség, valamint a munkásság képviselői gyászbeszédekben súlyos vádakot emeltek a kormány ellen. A temetés megkezdésekor felbugott a szél és a haifai kikötőben az összes zsidó kikötőmunkások le-rakták szerszamaikat és az arab fuvarosok is kénytelenek voltak példájukat követni. Félőráig minden munka szünetelt a kikötőben és az összes haifai zsidó üzemekben.

Újbb támadások

Jeruzsálemből újabb arab támadásokról érkeznek jelentések. Vasárnap Rosch-Pinah kolonia ellen rendeztek támadást az arabok. Órák hosszat tartott a harc, míg a zsidó őrség és a katonaság visszaverte a támadókat. A rend helyreállítása után Jaoni faluban, ahonnan a támadók jöttek, több házat leszá- kítottak a katonák.

Hétfőn újabb gyásznappja volt a palesztinai zsidóság. Mint röviden jelentettük, három fiatal zsidó lányt lőtték le az arabok és ezzel hetvennégyre nőtt a zsidó halottak száma. Natia Fink és Nechama Zedek, a kormány jaffai kórházában teljesítették ápolónői szolgálatot és amikor éjszakai szolgálatra mentek, közvetlenül a kórház kapujában lőttek rájuk az arab bandák. Natia Fink nyomban meghalt, míg Nechama Zedek később halt bele sérüléseibe. A harmadik leány-áldozat Chaja Freund, aki Ramat Hakoves zsidó kolónián esett el, az arabok támadásánál. Ez a három áldozat az izgalom újabb viharát zúdította a zsidó lakosságra.

Az arabok Kirjat Anavim, Jeruzsálem melletti zsidó kolóniát is újból megtámadták. Három zsidó súlyosan megsebesült.

Kalkilia mellett egy arab banda megtámadott egy angol katonasoztagot. A harcban hat arab esett el. A katonák között nem történt sebesülés.

Tibériásban újabb kilengések történtek. Aombok felől fegyvertűz alá fogták az arabok a város zsidó negyedét. A támadást angol csapatok és repülőgépek verték vissza, mialatt két arab esett el.

A jaffa-luddi vonatra tegnap reggel Tel-Avivnál több lövést adtak le. Négy arab és egy angol katona súlyosan megsebesült, míg egy örmény utas életét veszítette. A sebesülteket a Magen David részcsitette első eegelyben.

2500-ra emelték a zsidó rendőrség létszámát.

A főköormányzó tegnap hosszas megbeszélést folytatott Mose Shertokkival, a Jewish Agency politikai osztályának vezetőjével. A tanácskozás középpontjában a politikai helyzet és a biztonság kérdése állott. A főköormányzó közölte Shertokkival, hogy hozzájárul a zsidó segédrendőrség megerősítéséhez, néhány száz újabb rendőr szolgálatba állításával. Hír szerint 2500-ra emelik a zsidó rendőrség létszámát. Ez volt a Jewish Agency eredeti követelése, amelyet a kormány eddig nem volt hajlandó egészében teljesíteni.

Antiszemita tüntetés a budapesti Oktogon téren

Éjszakai izgalmak az Abbazia-kávéház előtt

Budapest, augusztus 21. Szerdán éjjel egy óra körül az Oktogon tér járdaszíterein gyanus fiatal emberek gyülekeztek. A mintegy 25—30 főből álló csoport az Abbazia-kávéház előtt vonult el és hangosan tüntetni kezdtek.

— Le a zsidókkal! Ki a zsidókkal az országból! Eljen Németország! Heil Hitler. Nem fogtok a kávéházakban dözölni — kiáltották.

A csoporthoz egyre több fiatal ember csatlakozott, sőt voltak közöttük nők is. Különösen a felé az asztal felé kiáltottak, amelyen Fischer Tibor mérnök, az 1908. évi olimpiás nehézsúlyú birkózóbajnoka ült, aki tudvaleg zsidó nemzetiségű.

Az Oktogon téren érthetően nagy izgalmat keltett a tüntetés. A rendőrszem fel-

szólította a tüntetőket a távozásra, majd amikor nem engedelmessékedtek, a VI. kerületi rendőrkapitányságra telefonált segítségért.

Csakhamar egy rendőrszakasz érkezett futólépésben az Oktogon tere. Amikor a tüntetők meglátták a rendőröket, eszevesztett futásnak eredtek. A VI. kerületi kapitányságról értesítették a főkapitányt, hogy is a történetéről, ahonnan erős rendőri készülséget küldtek az Oktogon tere.

A VI. kerületi kapitányságon kihallgatták a tüntetés szemtanuit, elsősorban az Abbazia-kávéház üzletvezetőjét és néhány vendéget.

Ejféli után félkettőkor teljes rend volt az Oktogon téren.

Ha st

Sighe

tud.) A

százötvé

akárcsal

me: Jon

gos. fóra

lakója s

Orszá

amikor

resti fő

dr. Nie

16: Jone

kézzel

csak kö

nescu A

adták

előtt az

rénylő

nem fel

gáltatás

ták, ne

kosai u

setbe sz

nescu.

Dr. A

vossal b

— K

hozták,

geket in

ből. Jon

günk, s

Minden

lég eser

forradal

— A

tatkozna

gyan fog

Almasar

meg sen

ten para

a „szen

detéséne

se a ro

Kérés

mutatja

és a bet

zok és é

rött pap

A me

kor Jon

esetten

restiben

gheten a

orvos va

hogy ne

— A

egyetlen

mondja

és ugy

és jó ro

számith

ört foly

Jones

des. Ner

más me

bi lakó

lája, an

„Szer

van és

Deo!”

Alatt

„Men

Több

személy

alábbi s

hez, a l

„Ide

dom és

Bucures

szóltsd

ban Sig

Keressé

űt men

niáljato

rancia!”

Jones

pedig n

más ig

„Kije

hogy m

vegyek

Niemerower főrabbi merénylőjével, a sighet-i elmegyógyintézetben

Ha sikerül a merénylet, az összes zsidók románokká váltak volna — mondja Ionescu Aurel, a csendes „őrült“

Sighet, augusztus 21. (Az Uj Kelet tud.) A sighet-i elmegyógyintézet háromszötven élethalottja között — egy szám akárcsak a börtönök elzárt világában élne: Ionescu Aurel, dr. Niemerower országos főrabbi merénylője, aki ez év eleje óta lakója a kórháznak.

Országszerte nagy megdöbbenést keltett, amikor ez év január 11-én az egyik bucuresti főuccán merényletet kíséreltek meg dr. Niemerower főrabbi ellen. A merénylő: Ionescu Aurel négy lövést adott le balkezzel az idős főrabbi, aki szerencsére csak könnyebb sérüléseket szenvedett. Ionescu Aurel letartóztatott és nyomban átadták az ügyészségnek. A vizsgálóbíró előtt az a gyanú merült fel, hogy a merénylő vallási tébolyban szenved és ezért nem felelhet tettéért a földi igazságszolgáltatás előtt. A vizsgálatot erre leállították, nem kutattak Ionescu esetleges cinkosai után és a merénylőt elmegyógyintézetbe szállították. Így került Sighetre Ionescu.

A sighet-i elmegyógyintézet legcsendesebb lakója

Dr. Almasan Constantin helyettes főorvossal beszélgetünk a hírhedt betegről:

— Különösnek találom, hogy Sighetre hozták, mert ide csak a legsúlyosabb betegeket internálják az ország bármely részéből. Ionescu Aurel a legcsendesebb betegünk, soha sem volt vele semmi baj... Minden nap újságot olvas, törődik a külvilág eseményeivel s a legjobban a spanyol forradalom érdekli.

— A vallási téboly jelei csak akkor mutatkoznak rajta, amikor arról beszél, hogyan fog kiszabadulni innen — mondja dr. Almasan. — Több ízben kijelentette, hogy meg sem kísérel addig a szökést, amíg Isten parancsot nem ad neki erre, mert csak a „szenvetések árán“ tisztulhat meg küldetésének végrehajtásához: hogy megváltassa a román népet a zsidók uralma alól...

Kérésünkre dr. Almasan készséggel megmutatja Ionescu Aurel megfigyelő-lapját és a beteg doszárját, amelyből levelek, rajzok és értelmetlen ákom-bákomokkal teleírt papírlapok kerülnek elő.

A megfigyelő lapon olvassuk, hogy amikor Ionescut Sighetre hozták, kétségbeesetten mondta az orvosoknak, hogy Bucurestiben azzal bocsátották utnak, hogy Sighetben az elmegyógyintézetben csupa zsidó orvos van, akik majd gondoskodnak arról, hogy ne maradjon sokáig életben.

— Azután megnyugodott, amikor látta, egyetlen zsidó orvos sincs körülötte — mondja mosolyogva a helyettes főorvos — és úgy nyilatkozott, hogy jó keresztények és jó románok vagyunk, akikre mindenkor számíthat majd „a nemzet felszabadításáért folytatott harcában...“

Ionescu Aurel írása elég olvasható, rendszeres. Nem ír összefüggéstelen szavakat egymás mellé, mint az elmegyógyintézet többi lakója... Legérdekesebb egy kis cédulája, amelyen ez áll:

„Szeretet, Béke és Beteljesülés!... Igen, van és létezik emberi igazság! Nihil Sine Deo!“

Alatta pedig nagy, ritkított betűkkel: „Mene, Tekel, Fares!“

Több levelet is írt, képzelt, vagy létező személyekhez. Ezek közül ideiktatjuk az alábbi sorait, amelyeket Gala Galactionhoz, a hírneves román egyházi íróhoz írt:

„Ide hallgass Gala! Isten nevében mondom és parancsolom Neked, hogy menj Bucurestibe a Szépművészeti Iskolába és szólítsd fel Oprescu Györgyöt, jöjjön nyomban Sighetre és hozzon nekem 12 ezer lejt! Keressétek fel a vizsgálóbírókat és vele együtt menjetek a főügyészhez, hogy interviújátok az ügyemben, mert ez Isten parancsa!“

„Intervjú“ a merénylővel...

Ionescu Aurel önvallomást is írt, még pedig március 10-i keltezéssel. Az önvallomás így kezdődik:

„Kijelentem, hogy Isten megparancsolta, hogy március 11-től se italt, se éltelt ne vegyek a számba és majd egyszer, ha én

meghalok, akkor jön el a világ vége is... Ha akartok égi jelt, vagy csodát, azzal is szolgálhatok!“

Ebben a hangnemben folytatódik a levél két oldalon keresztül. Az írás nem kuszált, mindenütt összefüggő.

Megkérem Almasan dr.-t, hogy vezessen el a „beteghez“, akivel szeretnék néhány szót váltani. Két ápoló kíséretében dr. Almasan levezet a kertbe, ahol az intézet lakói sétálnak kettesével, hármasával, vagy csoportosan fel-alá, mások pedig a füre terített takarókra fekszenek, semmivel sem törődve, ami a külvilágot jelenti...

Az árnyékos fák alatt egyedül, magába mélyedve sétál Ionescu Aurel, a merénylő. Az intézet egyenruhája van rajta, de a vaszonadrág helyett fehér román szőttenszandrágot visel, ugynevezett „harisnyát“. Egyszerű parasztember benyomását kelti, a tekintete elutasító, de nem zavaros. Mikor megszólítom, szabadulni igyekszik. Beszéde legkevésbé sem zavaros, teljesen értelmes válaszokat ad, csak vallási dolgokban mutatkozik nála „elmezavar“ és amikor a merénylőről beszél az a benyomásom, hogy „megjásza“ az őrlöttet...

Élénken érdeklődik a spanyol események

iránt s amikor azt mondom, hogy esetleg a nemzeti forradalom is győzhet Spanyolországban, egészen átszellemült arccal kiált fel:

— Nincs messze az ideje annak, hogy Romániában is győzzön az igazi nacionalizmus.

Aztán a merénylőről beszél. Elmondja, hogy mintha rádiószózatot hallott volna, úgy szólt hozzá a „Nagy Speaker“, az Isten, aki megparancsolta neki, hogy ölje meg Niemerower főrabbit. Ő először nem akarta végrehajtani a merényletet és könyörgött az istennek, hogy vonja vissza parancsát, de „Isten kérlelhetetlen!“ — mondja.

— Nem bántam meg, hogy elkövettem a merényletet, mert Istennek tetsző cselekedetet végeztem! — mondja átszellemült mosollyal, aztán elmondja, hogy az elmegyógyintézetben jól érzi magát, jól bánnak vele s tudja, hogy Isten akarata az, hogy itt éljen s ezért nem is kísérel meg a szökést addig, amíg Isten nem ad erre utasítást neki.

— De akkor nincs az a hatalom, amely megakadályozhatna! Az idő nálam nem számít. Vlad Tepes is tíz évig volt börtön-

Sikerrel járt a Blum-kormány belsőkölcsonjegyzési kampánya

Vincent Auriol pénzügyminiszter szerint eddig 3 milliárd
200 millió frankot jegyezték

PÁRIZS, augusztus 21. (Rador.) Vincent Auriol pénzügyminiszter felszólalt egy tiszteletére adott fogadáson és többek között kijelentette, hogy elégedett a kölcsönjegyzésekkel, amelyeknek összege eddig hárommilliárd 200 millió frankot ért el. A pénzügyminiszter erősen kikelt a londoni sajtó egy részének kampánya ellen, amely a frank azonnali leértékelését sürgeti.

Benes elnök résztvesz a cseh hadsereg hadgyakorlatain

Az elnök békebeszéde Pardubiceban

Prága, augusztus 21. (Rador.) Benes elnök Pardubiceba érkezett a csehszlovák hadsereg manőverére, amelyen 100 ezer ember fog résztvenni. Pardubiceban Benes elnök beszédet mondott, amelyben kitért a nemzetvédelem által az utóbbi évek során elért haladásra. Aki el fogja szabadítani a háborút Európában, nagy veszteségeket fog szenvedni — mondotta. Mindenkin dolgozni kell a béke fenntartásáért. Legyünk nyugodtak és magabizok, ne ragadtassuk el magunkat és másokat sem, mindenki lásson a maga dolga után.

„Goga Berlinből a diktatúrát, terrort és gazdasági rabságot hozza“

A Dreptatea éles támadása a cuzisták vezére ellen

Bucuresti, augusztus 21. Néhány nappal ezelőtt rendkívül fényes külsőségek között ünnepelték meg husz éves évfordulóját annak, hogy Románia beavatkozott a világháborúba. A jobboldali lapok az évfordulót méltató cikkeikben különösképpen elfelejtették megemlíteni, hogy Németország is Románia ellenségei között szerepelt a világháborúban, ezzel szemben nagy érdeklődéssel kommentálták Goga berlini tárgyalásait. Ebből az alkalomból a nemzeti párt párt hivatalos lapja, a Dreptatea, „a történelem ismétlődik“ cím alatt cikket írt s rámutatott arra a sajátos összeállítására a véletlennek, hogy Goga éppen akkor kérte Berlinben a nemzeti szocializmus támogatását, midőn Bucurestiben a német hadsereg fölötti győzelmet ünnepelték. Az egész ugynevezett nacionalista sajtó egyetlen szóval sem emlékezett meg a németekről, mintha azok nem is

lettek volna Románia ellenségei.

— Nem találunk említést sem — írja a Dreptatea — a Bucurestiben bombázó Zepelinről, semmit a német megszállásról, annak minden törvénytelen ségével és erőszakosságával, semmit a bufteai békéről, amely a kis Románia határainak megcsontítását és gazdasági rabszifjára fűzését jelentette.

— Mindez megszűnt létezni 1936. augusztus 15-én a nacionalista sajtó számára, mindez belefutott a német márkák áradatába, amelyek bőségesen ömlenek el az ország fölött. Lapozzák csak át ezeket a szegénylapokat, hogy számot vehessenek arról a kellemetlenségről és aljasságról, amelyre a nemzeti érdekek árulói képesek. Lapozzák át ezen újságokat és kérdezzék meg őket, hová tűntek el a német megszállók, miért kellett alig husz év után meghamisítani a történelmet, nyomát is

BOGARAK,

tűskök, poloskák, svábbogarak, legyek és mindenféle rovarok radikálisan kipusztítók a

KATOL
japán rovarpor által.

En-gros beszerzés: N. H. Bathazar Bucuresti,
Str. Selari 7.

ben és utána mégis király lett. En is maradhatok itt akár tíz évig is, de azután eljön az ideje szabadulásomnak és annak, hogy megvalósíthassam céloimat, a nemzeti államot!

Aa „Ember Fiá“

Azután ismét a merénylőről beszél s az „Ember Fiának“ nevezi magát, akinek az a küldetése, hogy megtisztítsa Romániát az idegen elemektől és így az ország elfoglalhassa az öt megillető helyet a világ államai között...

— Ha sikerült volna a merénylet, az összes zsidók románokká váltak volna és teljes lett volna a beolvadás! — mondja hangosan, mintha szónoki emelvényről beszélne s egyre jobban belemelegedik, amikor látja, hogy jegyzem a szavait

idéz a szélső jobboldali frazeológiából. Amikor otthagynom, önkéntelenül felmerül bennem az a kérdés, hogy őrlöttel beszéltem-e, vagy született színésszel?

Káhn Kálmán

SZÖRME- VÁSÁRLÁS

BIZALOM
DOLGA!!

Vásároljon bizalommal szörme-szalómban CLUJ, Calea Regele Ferdinand 21. szám, udvarban. (Farkas Ernő házában)

WEISZ TIBOR

eltüntetve a gyászos invázióknak és miért kellett kimélni az egykori „bochekat“.

— A román „nacionalizmusnak“ német megszállókkal való paktizálása napján Goga is visszatért az országra. A kizsákmányolók ezen kalapácsnyele megtette kötelességét. A paraszt demokrácia által fenyegetett privilégiumok megmentése érdekében az áruló költő nem áttalotta egy idegen hatalom támogatását kérni.

— Harminc esztendővel ezelőtt a Cantacuzinok folyamodtak idegen segítséghez, a román dolgozókkal szemben. Harminc év után Goga megismétli ezt a gesztust. Még több merészséggel, mint ahogy azt annakidején a Cantacuzinok csinálták. Goga a parasztság ellenségeinek vak eszköze, jónéhányszor megkísérelte a nép elnyomását. Próbálkozott vele 1926-ban hírhedt választási sorompóival, mindön a hunedoaramegyei Rus községben a parasztságot közé lövetett. Megpróbálta azután Mehedintheben és Suceavában. Itt, benn az országban porul járt. Elment tehát a németek támogatását kérni a parasztság leigázásához. Berlinből Goga a diktatúrát, terrort, ostort, a szabadságok megszorítását és a gazdasági rabságot hozza. Ezzel szemben elárulta a marasesti halottakat, kitörölte a megszállók sorából a németeket és úgy viselkedett, mint egy vazallus, mint egy szolga.

— Idéges emberek gyomor- és bélbajánál naponta reggelizés előtt egy fél pohár természetes „Ferenc József“ keserűvíz kissé flmelegítve régesrégóta bevált háziszor, amely a székletet és az anyagcserét még megrogzított esetekben is igen kellemesen szabályozza. Az orvosok ajánlják.

— Guga rasz Nápolya érkezett. Nápolyból jelentik: Guga rasz Tigre tartomány volt kormányzója, aki az abessziniai hadjárat elején átpartolt az olaszokhoz, Nápolyba érkezett Aymone tábornokkal.

SPORT

Ma délután 6 órakor mutatkozik be a Kispest Clujon

Ma a CAC-CAO kombinált, vasárnap a Victoria lesz a csapat ellenfele.

Cluj, augusztus 21. Négyhetes nyári szünet után ma délután megkezdődött a hivatalos fuballszezon. A Victoria vezető-sége nagy anyagi áldozatok árán lekötötte kétnapos cluji szereplésre az egyik leg-szebb futballjátzó magyar csapatot, a Kis-pestet. Városunk sportközönsége előtt a Kispest csapata már többször is játszott s mindannyiszor győzelemmel tért vissza a magyar fővárosba. Szép technikás és sti-lusos játékkal mindig meghódította a cluji közönséget.

A magyar csapat ma délutáni ellenfele a NAC megerősített csapata lesz, mely ben néhány CAC játékos is fog szerepelni. A végleges csapatot csak közvetlen a mér-kőzés előtt állítják össze. A mérkőzés dél-után hat órakor kezdődik Czinczár Imre vezetésével.

A Kispest vasárnapi ellenfele a Victoria lesz, aki már az őszi csapatával veszi fel a küzdelmet. A végleges csapatösszeállítás még nem történt meg, miután a csatár-sorban több új embert fognak szerepeltet-ni. A vasárnapi mérkőzés délután fél 6 órakor kezdődik dr. Rusu bíró vezetésével.

Egyébként bucaresti jelentés szerint a Kispest az utolsó magyar csapat, amely az idén engedélyt kapott arra, hogy Ardeal-ban szerepelhessen. Ezért a Victoria veze-tősége reméli, hogy áldozatkészségét a cluji közönség méltányolni fogja. A Kis-pest mindkét mérkőzését mérsékelt helyárrakkal rendezik, hogy azt mindenki megtekinthesse.

Zsidó futótehetség tűnt fel Clujon. A CMSC vasárnapi atlétikai versenyén a 60 méteres gyermekfutóversenyt Bürger György Hag-gibbor nyerte. Bürger csak 13 éves és nagyon tehetséges.

Banca de Credit Marut și Economie S. A. Cluj

Bilant semestrial incheiat pr. 30. Iunie 1936.

Activ: Cassa 45.812; Disponibil la banci, 362.845; Portofoliu de titluri românești, 17.600; Portofoliu de scont, 4.848.026; De-bitori 2.683.921; Imobile, 35.754; Mobilier, 228.1442; Conturi diverse 2.169.039; Cheltu-eli de administratie, 283.703; Impozite di-verse si taxe, 4.690; Pierderi (din anii pre-cedinti) 42.714; Total 10.722.246; Conturi de ordine: Cautiuni statutare, 800.000; Ipoteci si garantii diverse 2.215.178; Total 3.015.178.

Pasiv: Capital social, 2.000.000; Depunerii spre fructificare: la vedere 83.064; pe termen 2.815.100; Creditori in tară: 2.287.917; Efec-te de plată in tară 2.936.830; Conturi diver-se, 330.199; Dobânzi si diferite venituri, 269.136; Total, 10.722.246;

Conturi de ordine: Deponenti de cautiuni statutare, 800.000; Deponenti de ipoteci si garantii diverse, 2.215.178; Total 3.015.178.

Consiliul de Administratie
Comitetul de conzori

אסרוגים לובים והדסים

Liefert billigst, in Engro & Detail
Josef Ráth
Strada Dorobanților 27

SIGHET Maramures

פאן ראש השנה אן האבע
איין לאגער און
אראדעא מארע

Hogyan lettek szenvedő emberek ismét munkaképesek?

Mert a legsúlyosabb ideges gyomorhajok, máj-, vese- és epebántalmak ellen a világhírű

„GASTRO D.”-t

használták. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 150 lej utánvétellel Császár gyógyszerárban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

KÖZGAZDASÁG

Királyi rendelettel szabályozták a nemesfémek vételét és eladását

A rendelet a jegybank számára biztosítja az elővételi jogot. Még a fogászoknak is külön regisztert kell vezetniük

Bucuresti, aug. 21. (Az Uj Kelet tud.) A Monitorul Oficial augusztus 19-iki száma királyi rendeletet közöl a nemesfémek forgalombahozatalának új ellenőrzési módjáról. Eszerint az arany, ezüst és platina vétele és eladása bármint formában, vagy állapotban, csak ennek a rendeletnek a szabályai szerint történhetik. Kivételt képeznek a saját használatra szolgáló tárgyak, ugymint: műtárgyak, evőeszközök, ékszerek, vallási célokra szolgáló tárgyak, fogászati és orvosi cikkek, kémiai és gyógyszerészeti nemesfém-készítmények, melyekre a rendelet megszo-rításai nem vonatkoznak.

Az államnak arany, ezüst és platina vételére elővételi joga van, amelyet a Banca Natională ruházott át. Az ellenőrzést is a jegybank fogja gyakorolni.

A továbbiakban a rendelet a nemesfém-bányák termelésének a jegybank részéről való átvételére vonatkozik, majd úgy intéz-kedik, hogy mindennemű oly nemesfém-tár-gyak vétele, amelyek a fentiek értelmében nem képeznek kivételt, csak a Banca Natio-nala irányuló engedélyvel történhetik.

A nemesfém-termelő vállalatok, a feldol-gozó üzemek tulajdonosai, a nemesfémkeres-kedők és ékszerészek kötelesek a jegybank

által előírt regiszterekben minden nemes-fémvásárlást és feldolgozást nyilvántartani. Hasonlóképpen a fogászok, orvosok, gyógy-szerészek és vegyészek csak a jelen rendelet intézkedéseinek megfellelően és keretén vá-sárolhatnak nemesfémeket és kötelesek a jegybank által jóváhagyott és parafált re-gisztereket vezetni.

A rendelet ellen vétők 3 hónaptól egy évig terjedhető börtönbüntetéssel és 5000 lejűl egymillió lejig terjedő pénzbírsággal sújtandók, míg a nemesfémeket elkobozzák. A jegybank kérésére e rendőri közegek ügyész-ségi engedély nélkül személyi motozást és házkutatást végezhetnek.

A kihágásokat a Banca Nationala, a rend-őrség és a vámhivatal közegei állapítják meg. Az elkobozott nemesfémeket az állam a jegybanknak adja el, a befolyt összegből 20 százalékot a jegybank visszatart költsé-geire, 40 százalékot jutalomként osztanak ki olyképpen, hogy a jutalom felét a feljelentő, felét pedig a kihágás megállapítója fogja kapni.

A pénzügyminisztérium minisztertanácsi jegyzőkönyvben fogja a jelen rendelet végre-hajtási utasításait megadni.

Jugoszlávia elhódítja Románia keleti élőállatpiacait

Ma már a hivatalos statisztikai adatok is azt igazolják, hogy a szépen fejlődő ro-mániai élőállatexport kritikus helyzetbe ke-rült és főleg Jugoszlávia részéről igen ve-szélyes versenybe ütközött a közkeleti pi-acokon. Az olaszellenes szankciók követke-zésében ugyanis a szomszédos állam arra kény szerült, hogy az elmaradt olasz piacért más-sutt kárpótolja magát, ahol a román állat-kivitel vetette meg eddig a lábát. Így pé-lául míg az elmúlt év első öt hónapja alatt Jugoszlávia mindössze 3778 darab szarvas-marhát szállított Görögországba, ez a szám az idei év megfelelő időszak alatt 10.417

darabra ugrott fel. Az elmúlt évben szom-szédunk még egyetlen darab élőállatot sem szállított egyiptomba, ezzel szemben az idén 681 darab szarvasmarhát exportált ebbe a közkeleti országba. Malta a tavalyi év első öt hónapja alatt 1095 szarvasmarhát vásá-rolt Jugoszláviától, az idén már 3359 darabot. Palesztinában a múlt évben mindössze 122 darab jugoszláv szarvasmarha talált el-helyezést, az idén már 1546 darab. Hasonló a helyzet a közep-európai piacokon is. Cseh-szlovákia az idén közel 40.000 darab sertéssel vásárolt többet Jugoszláviától, mint a ta-valy, míg Ausztriának Jugoszláviából tör-téző sertésbehozatala több mint 20.000 da-rabbal növekedett. Jellemzőek a jugoszláv élőállatkivitelre nézve a következő százalé-k-

HAR ZION HAR CARMEL

egyezőm hajójárat, mely palesztinai lobogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Reményes utaz- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constanțăból Haifába:

Har Carmel	augusztus 27	Har Zion	szepetember 17
Har Zion	szepetember 3	Har Carmel	szepetember 24
Har Carmel	szepetember 10		

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

ardeali és banati vezérképviselőként

Telerszállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanța

vezérigazgató-szolgálati felügyelői irodával. Căminu Postalei 66. Tel. 174. Távfelhívás: Bercovici

számok is: míg az Olaszországba irányuló élőállatkivitel a szankciók miatt 95,5 száza-lékkal esett vissza, tehát majdnem teljesen megszűnt, addig Csehszlovákia felé 158 szá-zalékkal, Ausztria felé 70 százalékkal, Né-metország felé 47 százalékkal, Anglia felé 50 százalékkal, Svájc felé pedig 39 száza-lékkal emelkedett az utóbbi év folyamán a jugoszláv élőállatkivitel. Ebben a terjeszke-désben részlikre az a katasztrófális, hogy a romániai állatkivitel hátrányára és kárára történik. Az idei év első öt hónapja alatt a román szarvasmarhákivitel majdnem 50 szá-zalékos visszaesést szenvedett, a husexpor-tunk majdnem teljesen megszűnt, egyedül sertésexportunk tudta tartani magát.

Revízió alá veszik a kereskedők patenta fixa osztályba való sorozását. Ismeretes, hogy a kereskedelmi és iparkamarák kereskedelmi szekciójának tagjai két csoportba: kis- és nagykereskedők csoportjába sorozza a törvény. Az őszi kamarai választásokkal kapcsolatban számos kereskedő beadvánnyal fordult a kamarákhoz, melyben azt kérték, hogy a kiskereskedői kategóriából a nagy-kereskedők közé sorozzák be őket. Ameny-nyiben ezek a kérések indokoltak voltak, a kamarák eleget is tettek annak. Elképzelhet-jük az érdekelt kereskedőknek azt a kellemetlen meglepetését, amelyet a pénzügymin-isztérium szerzett most nekik azzal a rendel-kezéssel, mely szerint a kiskereskedőkből nagykereskedőkbe átminősített cégek pa-tenta fixa adókövetéseit revízió alá fogják venni.

Szeptember 1-ig kell leróni a repülőbélye-geket az üzleteknél kifüggesztett reklá-mokra. A bucaresti központi és illetékügyi bizottság értesítést intézett a pénzügyigaz-gatóságokhoz, amelyben felhívja a figyelmük-re arra, hogy az üzletekben kifüggesztett hirdetésményekre és reklámokra az előírt re-pülőbélyegeket szeptember elsejéig kell le-róni. Aki a rendelkezés ellen vét, annak négyeszeres bírságot kell fizetnie.

Uj malmok működési engedélye. A fő-nyelvényügyi minisztérium értesítette a me-gyei buzaértékesítő hivatalokat, mely szer-int egyetlen új malom sem hozható műkö-désbe mindaddig, amíg a központi buzaérté-kesítő hivatal nem adja meg az engedélyt. Hasonlóképp engedély kell ahhoz is, ha a malmokon átalakítást akarnak végeztetni. Mindazok a henger malmok, amelyeket 1935 július 11-ike után létesítettek, vagy azok, amelyek már előbb is megvoltak ugyan, de a minisztérium osztályozás szempontjából azo-kat nem vizsgálta felül, kötelesek ezt a kö-rülményt a megyei értékesítő hivatalnak je-lenteni. Azt a malmot, amely ezeknek a ren-delkezéseknek nem tesz eleget, szisztemati-kus kreskedelmi malomnak minősítik és ez-nek megfelelően kezelik.

Szilárdultak a valutaárfolyamok. A buca-resti magánforgalomban a külföldi valuták és az aranyérmek árfolyamai némileg meg-szilárdultak. A legutóbbi jegyzések a követ-kezők: francia frank 11.10—11.20 lej, svájci frank 56—57 lej, belgas 28—30 lej, dollár 165—167 lej, angol font 835—845 lej, schilling 33—34 lej, zloczi 28—30 lej, dinár 3.50—3.60 lej, olasz lira 12—12.25 lej, hol-land forint 112—115 lej, Rentenmark 50—52 lej, cseh korona 6.50—6.60 lej, drachma 1.50—1.60 lej, török font 120—125 lej, pengő 32.50—33 lej, léva 1.70—1.80 lej, Napoleon arany 1120—1130 lej, aranyfont 1380—1390 lej.

Horthy magyar kormányzó Ausztriába utazott — vadászatra

Budapest, augusztus 21. (Rador.) Hor-thy kormányzó tegnap Ausztriába utazott az osztrák kormány meghívására, ahol Tyrolban egy özvadászaton vesz részt, 1920 óta most első ízben utazik külföldre a kor-mányzó.

Bécsi jelentés szerint Horthy kormány-zó, aki átutazóban van az osztrák főváro-son, ma délelőtt fogadta Schuschnigg kan-cellár látogatását, akivel félóra hosszat tárgyalt. Horthy még a délelőtt tovább-utazott Tirolba.

Jugoszlávia csak effektív devizák elle-nében exportál búzát. Belgrádból jelentik: A pénzügyminisztérium úgy rendelkezik, hogy a búzát ezentul csak effektív devizák ellenében engedély exportálni.

Bucuresti, hogy Madg Lupu tegnap egy amely szűs mielőtt az nak. Szüksé tisztázása a rasztárt a kadás előáll alapot.

Este 9 ór ezáltal rész mászat szer teljes megé ben ír a Cu hogy tegnap folytatott gens volt n tett álláspon dr. Lupu bi tagot, hogy ha az összes szolgálatot a juttatta, hog gyan egyese veszik figye nek mindene

A nemzeti ti tárgyalásu tegnapi M pu megbeszé Madgearu a pártvezetőség zást nyert, akak pártszá nyert, hogy a pártvezető venni Maniu magát ezekt szerint a ne hang előidez povici Mihai, felkereste M nára terveze

Cluj, aug. irtokán a F ő értekezlet Voicu-Nitescu földovan, st is jövőbeni t roevod 150 o luvántare cá j) lesz, ism amját, valam nek arra kés parasztpárt románescet. gnap este v

A szent szit ásügyi min ság erkölcsi l fejti ki vé őbbi idők g nál szomo alkosságokat A rossz on gnyáz megké gntent Const atiek konklu tri a közokt olai törvény en tekintetn árokat szá pján nevezz Bucuresti, a áros főpol

Mann Hébo

lap, 44 old

LEP

Vaida Sándor „Szózat a nemzethez” cím alatt adja ki programját

Sikerült helyreállítani a békét a nemzeti parasztpártban?

Bucuresti, augusztus 21. A Dimineata írja, hogy Madgearu lakásán Mihalache, Maniu és Lupu tegnap megbeszélésre ültek össze. A lap úgy tekinti ezt a megbeszélést, mint amely szíveskedés volt a helyzet tisztázásához, mielőtt az őszi politikai harcok megindulnának. Szükséges volt továbbá a párttaktika tisztázása is. A lap szerint a nemzeti parasztpárt közelében nem fog semmilyen szakadás előállni és megtalálták a megegyezési alapot.

Senki sem akar szakadást

Este 9 órakor újabb értekezletet tartottak, ezúttal résztvett ezen Mihai Popovici is. A beszámoló szerint a párt vezetőiből között teljes megegyezés jött létre. Ilyen értelemben ír a Curentul is, amely rámutat arra, hogy tegnap Mihalache külön beszélgetést folytatott Maniuval. A pártelnök intranzigens volt nemrégiben Campulungban kifejtett álláspontja mellett. A Curentul szerint dr. Lupu biztosította a többi pártvezetőségi tagot, hogy kész lemondani ismert akciójáról, ha az összes véleménye szerint az nem tesz szolgálatot a pártnak. Mihalache kifejezésre juttatta, hogy igen elégedetlen azzal, ahogyan egyesek külön utakon járnak és nem veszik figyelembe a pártprogramot, amelyek mindenképpen nemzeti jellege van.

A nemzeti parasztpárt vezetőiből közötti tárgyalások között legfontosabb volt a tegnapi Mihalache—Maniu—Madgearu—Lupu megbeszélés, amely elismerte, hogy a Madgearu által kezdeményezett akció megfelel a pártvezetőség nézeteinek. Különben leszegést nyert, hogy egyik vezetőségi tag sem akar pártszakadást előidézni. Elhatározást nyert, hogy néhány napon belül összehívják a pártvezetőséget. Ezen az ülésen részt fog venni Maniu is, aki két éve távol tartotta magát ezektől a gyűlésektől. Egyes hírek szerint a nemzeti parasztpárt nagy visszhang előidézését hivatott akció előtt áll. Popovici Mihai, aki hazaérkezett külföldről, ma felkereste Mihalachet, Maniu elhalasztotta számára tervezett elutazását.

Vajda szózata

Cluj, aug. 21. Vaida-Voevod Valea-Seaca-i körökben a Frontul Românesc ardeali vezetői értekezletet tartottak tegnap, amelyen Voicu-Nitescu, Tilea, Man Ilkés, Hariton Moldovan, stb. vettek részt. A párt multbeli jövőbeni tevékenységéről volt szó. Vaida-Voevod 150 oldalas füzetben, amelynek címe „Avântarea către națiune” (Szózat a nemzetnek) lesz, ismertetni fogja mozgalmának programját, valamint azokat az indokokat, amelyek arra késztetik, hogy kilépjön a nemzeti parasztpártból és megalakítsa a Frontul Românescet. Voicu-Nitescu és Tilea még tegnap este visszautaztak Bucurestibe.

Miért gyilkolnak a teológusok?

A szent szinódus átiratot intézett a közoktatási minisztériumhoz, amelyben a fiaskorú erkölcsi és vallási nevelésének hiányát fejtik ki véleményét, ami különösen az utóbbi idők gyilkosságaihoz nyilvánult meg. Amellett szomorú az, hogy ilyen politikai gyilkosságokat teológiai hallgatók követtek. A rossz onnan ered, hogy a tanárokat az egyház megkérdése nélkül veszik fel, mint azt Constantinescu Iasi esetében is. A teológiai konkluzióként a szent szinódus arra szól a közoktatási miniszternek, hogy a főiskolai törvények módosítása alkalmával legyen tekintettel a teológiai fakultásokra és a tanárokat szigorúan az egyház véleménye alapján nevezze ki.

Bucuresti, augusztus 21. Al. Bonceu, a város főpolgármestere elbocsátotta a fő-

város alkalmazásában levő összes unapidiasokat.

Nő az intellektuális munkanélküliség

Bucuresti, augusztus 21. Az ezévi kimutatók szerint ez évben van a legtöbb intellektuális munkanélküli az országban. E miatt az egyetlen intézkedést a szövetség kérvényt fog benyújtani a parlamenthez, kérve az álláshalmozási törvény alkalmazását, sőt annak módosítását olyan értelemben, hogy egyetlen tisztviselő sem vállalhat egyidőben két állást.

Bucuresti, augusztus 21. A Capitala szerint a csikágói tőzsde jegyzései szerint Romániának van az idén a legnagyobb buza-termése a világon. Általában a buzatermés

alatta marad az elmúlt éveknek.

Bucuresti, augusztus 21. Argetoianu oroi-vai birtokán egyik erdő kigyulladt. A tüzet lokalizálták a falusiak, miután annak fele már leégett. Megállapítást nyert, hogy a tüzet gyújtogatás okozta, Petre Iordan és Ion Negret parasztok a tettesek.

Bucuresti, augusztus 21. A Credinta szerint az őszi hadgyakorlatok végett nagyobb csapatösszevonásokat fognak eszközölni minden fegyverem részéről. Arról is szó van, hogy behívják több évjárat tartalékosait, különösen a gyalogosokat, hogy az utóbbi időben közbejött újításokról azokat tájékoztassák. A hadgyakorlatok már használni fogják a közelmúltban vásárolt hadianyagot.

Meg akarják teremteni a népfrentot Angliában is

Több párt és stabszervezet máris csatlakozott a mozgalomhoz

London, augusztus 21. (Rador.) A Hava-s jelentése szerint liberális körök megállapítják, hogy meglehetősen erőteljes áramlat van folyamatban az angol népfrent megalakítása érdekében. Eddig megnyerték az ügynek a kommunistákat, független munkáspártiakat és számos szak-

szervezetet. Ami a népfrent formáját illeti, a vélemények megoszlanak. A népfrent híveinek oldaláról szigorú kritikák hangzanak el a munkáspárt vezetőiből ellen, akik általában a spanyol eseményekkel szemben hideg magatartást tanúsítanak.

Metaxasz a bizalom és nem az erőszak eszközeivel akar kormányozni

A görög diktátor beszéde a szakmunkások és iparosok kongresszusán

Athén, aug. 21. (Rador.) Tegnap este befejeződött a szakmunkások és iparosok kongresszusa. Metaxasz miniszterelnök mondott záróbeszédet, rámutatva a társadalmi osztályok szerepére az állam gazdasági fejlődé-

sében és kérve a kongresszus résztvevőit, támogassák a nemzeti kormányt, amely olyan pártokból alakult, amelyek dolgozni akarnak az ország javáért a bizalom és nem az erőszak eszközeivel.

Kamenev és Zinovjev feltűnő beismerő vallomásai a moszkvai perben

Kamenev bevallotta, hogy személyesen is szerepe volt Kirov meggyilkolásában

Trockijt kiutasítják Norvégiából

Moszkva, augusztus 21. Moszkvában óriási érdeklődés mellett folyik az a per, melyet a szovjet fennállása óta kétségkívül a legérdekesebb politikai, illetőleg özszeesküvés pernek tartanak. A per tárgyalásának anyagából kétségkívül megállapítható, hogy a per vádlottain és vádjain keresztül két kormányzati koncepció mérkőzik egymással: a Trockijé és a Sztaliné. Érdekes és meglepő jelensége a pernek, hogy fővádlottai: Zinovjev és Kamenev,

feltűnő őszinteséggel és bátorsággal vállalták az ellenük emelt vádakat.

A Trockij-Zinovjev-féle terrorista per mai tárgyalásán — mint a Tass jelenti — Kamenev vádlottat hallgatták ki, aki elismeri, hogy Trockijjal és Zinovjevvel együtt ő szervezte meg a terrorista akciót. Beismerte, hogy személyesen is szerepe volt Kirov meggyilkolásában. Smirnov vádlott beismerte, hogy 1931-ben Berlinben találkozott Sedow-val, Trockij fiával,

Aki meg akarja ismerni a cipista mozgalmak okait, előzményeit és vezető egyéniségeit, olvassa el SZABÓ IMRE

UJ ZSIDÓK

című, a napokban megjelenő 180 oldalas kötetét.

Moses Hess — A. D. Gordon — Herzl Tivadar — I. Trumpeldor — Rachel

érdekes, szórakoztató és tanulságos életrajza

Kijárási csoportok, iskolák, kultúregyletek huszonnégy példány megrendelése esetén jelentősen kedvezményt kapnak. Megrendeléseket pontosan elintézi az Uj Kelet könyv-kereskedőháza Cluj, Sta. Banza I. Pop 10.

ki annak szükségességéről beszélt vele, hogy terrorhoz kell folyamodni.

A per tárgyalásának folytatása során Valentin Olberg német Trockij-hívó elmondta, hogy a német Gestapo felhatalmazásával, Trockij beleegyezésével jött Oroszországba, hogy terrorista aktusok által felborítsák a szovjet-rezsimeket. Sztalin ellen 1936 május 1-én akartak merényletet elkövetni, a bombákat előkészítették, de időközben a terroristákat letartóztatták.

Zinovjev beismerte, hogy felelősség illeti a terrorista összeesküvésben, de hozzátette, hogy Trockij szerepe még nagyobb volt. Megerősítette, hogy Smirnov volt Trockij oroszországi képviselője és ő volt a vezetője a mozgalomnak.

Smirnov viszont tagadja, hogy vezetőszerepet játszott volna az összeesküvésben.

Osló, augusztus 21. (Rador.) Trockij levelet intézett a rendőrséghez, amelyben védekezik azon vádak ellen, hogy vétett volna a vendégség törvényei ellen és politikai tevékenységet folytat Norvégiában. Trockij kijelenti, hogy arra sohasem kötelezte magát, hogy nem ír könyveket és újságcikkeket. A Moszkva által ellenem emelt vád — írja Trockij — egészen más jelent. Ha ez a vád bebizonyosodna, vitán felül büntetés lennék a menedékjog megszegésében. De nyilvánosan be fogom bizonyítani, hogy a vád hamis.

Újabb oslói jelentés szerint Quisling, a nemzeti unió kormányának főnöke levelet intézett a királyhoz, amelyben kéri, hívja össze rendkívüli ülészsakot a parlamentet, hogy Trockij kiutasítását mondja ki.

Regény nyomtatott betű nélkül

Érdekes angol könyv érkezett hétfőn reggel Londonból. A szerző E. C. Wheatley, az ismert angol regény és drámaíró, a könyv címe pedig Murder off Miami (Gyilkosság Miami előtt). A legnagyobb angol detektívregényt kiadó vállalat, a Crime Book Society kiadásában jelent meg a könyv, melynek híre különben már előbb eljutott hozzánk. A legrövidebb időn belül több, mint százezer példány kelt el belőle Angliában és igen valószínű, hogy ennek az esztendőnek ez a könyv lesz „best seller”-je, a példányszám rekordere.

A regényre túlzás lenne azt állítani, hogy könyv — legalább is a szó betűszerinti értelmében. Hosszakas, kvartalaku négyujnyi vastag dosszié a regény, amelynek egyébként egyetlen nyomtatott sora nincs. Kétségtelen, hogy eféle regényt még nem látott a világ.

Próbáljuk elmesélni, hogy Mr. Wheatley miféle könyvet írt. A dosszié-ben gémpapocscsal összefűzve körülbelül 200 kartonlap van egymás mellett.

Kezdjük az elején.

1-ső oldal: Távirat, amelyben a rendőrfőnökséget értesíti a gyilkosságról. Egy Miami előtt horgonyozó hajón holtan találtak egy nőt. Leszúrták a kabinban.

2-ik oldal: Az áldozat fényképe.

3-ik oldal: A detektív jelentése helyszíni szemléiről.

4-ik oldal: A fürdőszoba fényképe, ahol a gyilkosság történt.

5., 6., 7., 8-ik oldal: Detektívjelentés a nyomozás különböző fázisairól.

9-ik oldal: Egy japán gyanúsított fényképe.

10-ik oldal: A megszökött gyanúsított körképe.

11-ik oldal: Európai gyanúsított fényképe.

13-ik oldal: Ceféában: elégett külföldi gyártmányú gyufaszál.

A könyvben további 180 oldal következik. Leírni hosszú lenne a sok, nyomozást illusztráló mellékletet. A könyv végén egy lezárt boríték van ezzel a felirással:

Ne tessék felbontani, mielőtt valamennyi mellékletet végig nem nézte és amíg a rejtélyt önként meg nem fejtette. Ebben a borítékban van a megoldás, hogy ki a gyilkos, miért, mikor és hogyan történt a gyilkosság.

A detektívregény irodalomban kétségtelemul új fejezetet nyit ez a könyv, amelynek, mint említettük, óriási a sikere.

Máris készül a következő hasonló regénykötet — szintén egyetlen nyomtatott sor, egyetlen regényszerűen megírt részlet nélkül.

Az ötletet egyébként az író az egész világon szabadalmaztatta és alighanem milliókat fog keresni vele.

Mannheim—Grosz Héber-magyar szótár

44 oldal nyelvtan, egészségvédekezésben 330 lej.

LEPAGE-nál Cluj

Kérjen ingyen Judaea lapjait.

„Havlaga“ —: Önmegtartóztatás!

Miért türi a palesztinai zsidóság az arab bandák garázdálkodásait?

Beszélgetés a zsidó önvédelmi harcok egyik vezetőjével

Cluj, aug. 21. (Az Uj Kelet tud.) Palesztina történelmi napjait éli és a gátlat zsidósága, mint a gyermekért aggódó apa, lázas figyelemmel olvassa napról napra a már négy hónapja tartó forrongásokról szóló híreket. A harc folyik és a zsidók láthatóan fegyverekkel állanak. Pedig azt a gátlat is tudja, hogy Palesztinában kitűnően megszervezett zsidó önvédelmi sereg létezik, a Hagana, mely még a palesztinai építés első napjaiban alakult védőerősekből nyeri eredetét. A háborúelőtti években a Hasomér, a háború alatt a zsidó légő gődjai, a légő feoltszlatása után a Hagana tömörítette magába a palesztinai zsidóság ifjúságának legjavát és a Hagana, mint titkos organizáció olyan arányban fejlesztette kereteit, ahogyan a palesztina-építés hatalmas, lendületes fejlődése gyarapította a zsidó lakosság számát.

Mégis, a zavargások során egy szót sem hallottunk a Hagana-ról. Mialatt az arab terror az egész országban tombolt, a Hagana meg sem mozdult. Sehol zsidó fegyver el nem dörögött, legfeljebb az egyes kolóniák ellen intézett ortvadásoknál, amikor a zsidó telepek védekezni voltak kénytelenek. A gátlat ifjúságában még él a Palesztina-építés első hőskorának emléke azokról a zsidó harcosokról, akik felvették a harcot a beduin támadókkal, hogy megvédjék a veszélyeztetett zsidó nemzeti otthonát. Ma a Hagana néma és a gátlat ifjúsága nem tudja mire vélni ezt a némaságot.

A zsidó önvédelmi szervezet

Tegnap este érdekes palesztinai vendég utazott át az országban. Ez az ardeai származású palesztinai férfi helyet kapott a Hagana tisztikarában és a palesztinai nemzeti önvédelmi alakulatokban jelentős pozíciót tölt be. Alkalmunk volt beszélgetni vele a palesztinai eseményekről és az alkalommal részletes felvilágosításokkal szolgált számunkra a zsidó önvédelmi helyzetéről.

— A palesztinai zsidó önvédelmi szerve, a Hagana, tökéletesen kiépített szervezet. Főparancsnoksága van, minden városnak parancsnoka, minden városrészen külön vezetője. A szervezet „izorokra“ (tagozatok), oszlopok és központi irányítás alatt áll.

— Ki a Hagana főparancsnoka?
— Ez nem lényeges — hangzik a rövid válasz.

— Nem az a lényeges, hogy ki a Hagana főparancsnoka Palesztinában. Az a lényeges, hogy ez a Hagana mire képes és mit cselekszik. Meg fogom világítani azt, hogy mit cselekszik ma a Hagana Palesztinában. A zavargások második napján nagy volt az izgalom. A jisiv szeme a Hagana-ra tekintett. A jisiv meg volt róla győződve, hogy ha a Hagana akcióra lép, Jaffa 24 óra alatt eltűnik a föld színéről. A Hagana helyőrségeiben érthető volt a feszültség. Vártuk a parancsot az akcióra. A parancs azonban nem jött. Egyetlen egy jelszót kaptunk a zavargások harmadik napján: Havlaga. Ez annyit jelent, hogy önmegtartóztatás. Néhány napig ment az önmegtartóztatás. De amikor jöttek az arab támadók egyre brutálisabb cselekedetei, a Hagana kiképző tisztjei és kombattáns vezetői egyre érthetlenebbül állottak a rendelet előtt, mely továbbra is megmaradt amellett, hogy Havlaga.

— Elkör Haifára idézték a Hagana helyőrség parancsnokait. A főparancsnok beszédet mondott hozzáik. A beszéd a következőképpen hangzott:

„Havlaga“

„Tudomásunkra jutott, hogy az ország zsidósága felháborodással nézi passzív magatartásunkat. Mondjátok meg Palesztina zsidóságának, hogy a Hagana végrehajtó szerve csupán a palesztinai zsidóság politikai vezetőiségének. Mint ahogy a zsidóság rábizza az ország politikai vezetését a szochnutra, éppen úgy meg kell nyugodnia a szochnut határozatában ebben a kérdésben is. A Hagana-nak nemcsak az a feladata, hogy huszárros támadással válaszoljon a támadásokra, hanem az is, hogy a politikai helyzet mérlegelésével cselekedjék. Ha a Hagana támadásokra támadással válaszolna, ez feltétlenül a bevándorlás felfüggesztését vonná maga után. Ha mi ezt a harcot politikailag el nem veszítjük, akkor ha megölnék tíz zsidót, utána jön száz. Ha kivágnak száz fát, mi ültetünk ezret, ha felégetnek ezer mezőt,

beültetünk tízezeret. Tudjuk azt, hogy az önmegtartóztatás nehezebb, mint a fegyverbe szállás, de ma ezt kivánja a cionizmus és a palesztinai zsidóság érdeke.

— Ez volt a napparancs és az elmúlt négy hónap alatt ezt a parancsot senki Palesztinában meg nem szegte. Holott nem lett volna nagy dolog, egyes alkalmakkor felhasználni harci felkészültségünket a primitív fegyverrel arabokkal szemben. A Hagana fegyelmére jellemző, hogy még egyéni különleges sem történtek, ugyanakkor, amikor az arabok iskolák és kórházak elleni merényletektől sem riadtak vissza.

Kétségtelenül voltak hátrányai a passzív magatartásnak. Például az, hogy az arabok előtt harci tekintélyünket elvesztettük. De azért az arabok is tudják, hogy a mi magatartásunk „holtilka“. (Az arab nyelvben nem ejtik ki a „p“ betűt.) És az is lehetséges, hogy passzivitásunk a gátlat ifjúságára kiábrándítóan hatott. Ennek az ifjúságnak tudnia kell, hogy a zsidóság politikai érdekeiről van szó. Az a körülmény, hogy még a felelőtlenséggel vádolt revizionisták sem mozdultak meg, igazolja, hogy a Hagana álláspontja helyes volt.

Traktorokból tankok

— A Hagana felszerelése a legmodernebb. Felszerelésünkben csak a repülőgép és a gázháborúhoz szükséges eszközök hiányoznak. A kolóniákon a traktorokat negyedóra alatt át lehet változtatni tankokká. Kivágott páncéllemezek várnak arra, hogy a traktorokból modern harcászati eszközöket csináljanak. Természetesen az a körülmény, hogy a Hagana titkos szervezet, megnehezítette a kiképzést. A Hagana emberei földalatti mozgalom formájában vannak katonailag kiképezve és csak a legkritikább alkalommal gyakorolhatóak éles töltsékekkel. Ezért van az, hogy a zavargások során szerencsétlenség is történt. Három zsidó halálosan történt azért, mert az önvédelmi szervek tagjai nem tudtak elég jól bánni a fegyverekkel.

— A kormány tudja, hogy a Hagana létezik és türi. Az angolok tudják azt is, hogy modern fegyvereink vannak. Az arab támadások során a Hagana tagjai kénytelenek voltak olykor használni az új fegyvereket és ez nem kerülte el a hadsereg figyelmét. Soha azonban meg sem kísérelték ezeknek a fegyvereknek az elkobzását. Maga az a tény, hogy nemsokára 3800-ra fog emelkedni a zsidó segédrendőrök száma, annak bizonyítéka, hogy a kormány hallgatóságosan elismeri a Hagana létjogosultságát.

— Hogyan ítéli meg a zsidó önvédelmi szervezetek vezetői a jelenlegi politikai helyzetet?

Az angol kalkuláció

— Megbízható információk van arról, hogy mi történik — hangzott a válasz. Anglia az Egyiptommal kötött megállapodása értelmében huszezer főnyi haderőt kénytelen kivonni Egyiptomból. Ezeket a csapatokat nem szállíthatja messzire a Szezei csatornától. A Szezei csatornánál Egyiptom mellett legbiztosabb hadibázisa Palesztina. Angliának Palesztinában huszezer főnyi haderőre volt szüksége. A Palesztina-mandátum katonai záradéka értelmében azonban a palesztinai költségvetés terhén Anglia csak háromezer katonát tarthat az országban. Amennyiben azonban rendkívüli események jönnének közbe, úgy a kormány a haderőt fokozatosan emelheti és abban az esetben, ha a rendkívüli körülmények négy hónapnál tovább tartó hadállapotot vennének igénybe, úgy a 4 hónap leteltével az angol kormány a palesztinai költségvetés terhén huszezer főnyi helyőrséget láthat el.

— Ezek után nem nehéz rájönni arra, hogy miért bánt ennyire kesztyűs kézzel a mandatárius hatalom az arab lázadással. Cionikus egykedvűséggel nézték, hogyan pusztítanak, hogyan gyilkolnak az arabok, valószínűleg nevétségessé tették önmagukat azért, hogy tankokkal, ágyúkkal és gépfegyverekkel vonultak ki harminc főből álló csapatok ellen, hogy a rendcsinálás látszatát keltsék, de ugyanakkor mindent ekövettek, hogy a zavargások négy hónapnál tovább tartssanak. Ma, augusztus 21-én van négy hónapja a zavargások kitörésének. Az angol haderők előkészületei is azt mutatják, hogy 22-től kezdve Anglia véresen fogja elnyomni a

lázadást és valószínűleg rövid időn belül létrehozva sem lesz a felkelésnek. Ez alatt a négy hónap alatt óriási erőfeszítéssel meg azt is elérte az angol haderő, hogy a Kairo-Azaga-Gaza országot remek stratégiai úttá építették ki.

Megy tovább az építés

— Ismétlem — mondotta informátorunk, — ez a verzió egészen autentikus helyről jön. De függetlenül ettől nemcsak a jisiv vezetői, de maga a palesztinai zsidóság is optimista. Ez a zsidóság egy 7 éves prosperitási áldását élte végig és tudja, hogy mi az, amikor a palesztinai építésnek nincsenek gazdasági és politikai akadályai. Teljesen valószínűtlen, hogy Anglia jelenlegi közelkeleti törekvései mellett felfüggesztenék a bevándorlást. A palesztinai zsidóság jól tudja, hogy politikai kérdés mozog a háttérben és ha ez a politikai kérdés elintézését nyer, a Palesztina-építés megy tovább. Legjellemzőbb erre az, hogy Haifa, ahol az építő anyagoknak a városba szállítása minden zökkenő nélkül mehet, nem csökkent az építkezés sem érezhetően. Míg a prosperitási idejében Haifa 180 ezer tonna cementet hoztak fel az építkezéseknél, most a zavargások hónapjaiban 150 ezer tonnát igényelnek.

— Kétségtelen, hogy súlyosak a veszteségeink. Rendkívül sok reparálni való lesz a zavargások után. De az anyagi veszteségek a palesztinai zsidóságot nem csüggesztik el. A fontos, hogy ezt a harcot politikailag ne veszítsük el. És hogy ha nem veszítettük el — fejezte be informátorunk —, akkor Palesztinában olyan fellendülésre számíthatunk, amilyenre még nem volt példa az ország életében.

(—Jay)

BZINHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Két premierszínház. I. A kaméliás hölgy. Dumas örökbeccsű regénye nyomán. Fősz.: Jovonne Printemps, a „Comédie Française“ büszkesége és Pierre Fresnay, a „Königsmark“ tanárköltője. II. A Pampák királya. Warner Baxter szenzációs cowboy filmje. Előadások kezdete: I. A kaméliás hölgy 3, 6, 20 és 9.30 órakor. II. A Pampák királya 5, 8 és 10.30 órakor.

Jön: Egyrészen az egyedüli teljes hosszúságú valódi Olimpia-film.

OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: A vérző aréna. Fősz.: Wallace Beery és Jack Cooper. Szenzációs, izgalmas, látványos film a cirkusz világából. Magyar feliratok.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

2 nagy filmremek. I. Szentpétervári hál. Az utolsó csodaoperett. Ivan Petrovic, Kamilla Horn, Halmay Tibor. II. A fehér törzsfőnök. Dare Grey, regénye után George O'Brien. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdet 3, 6, 9.

A MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán, csütörtökön, pénteken 3, 6 és 9. Dupla műsor: I. Sorrel kapitány. Megható társadalmi dráma. Főszerepben: H. E. Woorner. II. Dr. X. A borzalmak filmje. Főszerepben: Fray Wray és Lionel Atwill. Szombaton, aug. 22-én, hál miatt nincs előadás. Helyárak: 10 és 12 lej. Minden szünetben fellép Európa leghíresebb artistája. Shirley Temple konkurrensa.

Orvos! Mérnök! Gyár!

Minden német (25% redukció!), francia, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepagenál Cluj. A lapokat követelmény nélkül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagetől, Cluj, jelezve, mely számra érdekl.

San Insurance Office Ltd OF LONDON.

FONDATA 1710

FONDATA 1710

A világ legrégebbi és legnagyobb

biztosító társasága

Cluj-i képviselő:

Transglobus Cluj,

Regele Ferdinand 5.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vasgabló betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

1-2 középiskolai tanulót teljes ellátásra, korrepetálással, német, francia, latin oktatással, mérsékelt ártért vállal Roth ort. izr. tanár, Oradea, Str. Nicolae Zigre 21.

Jobb orth. család elfogad fiatalembert, esetleg középiskolai tanulót teljes ellátással. Reg. Ferdinand 53 I. e. ajtó 6.

Egyéves kereskedelmi tanfolyam felvilágosítás és beiratkozás Calea Reg. Carol II. 24.

Keresek azonnali belépésre románul beszélő, szerény igényű, jóméjű, csinos eladót. Konfekcióban jártas előnyben. Jelentkezni Rozi Baumzweig üzletben Kralovszkynál Memorandului 1.

Kompenzálunk bárhova állami követelésekkel bármilyen természetű adótartozásokat, büntetéseket, örökösödési adót, erdő, birtartozásokat, vámbüntetések stb. „Agimex“ Agen-tura, Cluj, Piata Uniri No. 3. Telefon 2-29.

Kémiai laboratóriumi felszerelés megvételre kerestek. Ajánlatok Benedek Lajos mérnöknek, Oradea, Parcul Stefan cel Mare 15. küldendők.

Megvételre keresek jókarban levő olajpumpás fogászati székelt. Ajánlatokat „azonnal“ jellegre kiadóhivatalba.

Benőülésre 20 éves szépnek mondható hógom részére, intelligens, vallásos, jóméjű, szolidigényű fiatalembert keresek „Biztos egzisztencia“ jellegre a kiadóba.

Keresek főtéri férfi és női divatüzletembe jóméjű, agilis, perfekt román, magyar és német nyelven beszélő gyakorlott fiatalembert. Ajánlatokat Klein Izidor Targu-Mures, Reg. Ferdinand 23 címre kérek.

Kiadó novemberre elsőmeletlen három, vagy négyszobás modern lakás. Mihai Vi-teazul 39. hsz. tulajdonosnál.

Jólfőző szakácsné kerestek szeptemberre, Str. Gojdu 4. II. em.

30 éves, női fakeskedő, kinek vagyona 1 millió lej és mint egyetlen fiu még tekintélyes vagyont fog örökölni, nőül venne megfelelő koru, szigorúan vallásos és intelligens zsidó leányt 400.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea“ házasságközvetítő irodánál, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

Mindenkinek! Szörmeszükségletét, valamint bunda átalakítását, javítását olcsó nyári áron Mandelbaum szűcsnél szerezz be. Reg. Ferd. 20. Legújabb modellek megérkeztek.

Képzőipari garanciával rendelkező jól bevezetett és előnyösen ismert cluj-i kereskedő komoly vállalat helyi képviselőt vállalna. Leveleket „Comerciala“ jellegre „Memento“, Regina Maria 16 továbbít.

Házvezetőnői állást keres jólfőző középkorú zsidó nő, rituális háztartásban. Cim: Str. Baritui 12. Guttman 3Hermannál, az emeleten házul.

Butorozott szoba, különbejáratu, fürdőszobahasználattal szeptember 1-re kiadó, str. Iulian Pop 29. emelet.

SZOMBA
— A méz
ből jelentik
ságát a táp
ostudomá
sággá lépet
kezelésénél
kimutatta,
is nagy hat
né az által
lysolja. Eg
meken vég
orvos és me
kura után
kedése 8.5
zel táplált
táplálkozás
podása a m
volt mint
— Nyolc
Londonból
ni főrabbi
dik születés
Bruno Schi
készítésében
meg, amely
dományos
ezenkívül k
egy kimut
Gaster 185
nalmányait
a román ny
curesti egy
dókkal sze
kozását
liába ment
hítköztség
alapvető m
szertől és
román irod
el. Hosszu
szott a cio
dött a Bal
— Lény
haderő sze
jelentik: A
aviatika s
ték 15.000
tiszt, közle
a légi had
— Szék
nál reggel
„Ferenc J
alaposan k
kíti s ke
kedvet ter
— Ege
ját Cluj
tegnap a
nak szolg
egész ors
hírhedt v
curestiber
egy cseh
amelyben
kézspénz
egész ors
tolvaj ut
gitségeve
detektív
a tolvajt
Sicariilor
tolvajlás
betörtöt
ték, ahol
mot adjo
— A t
sága. Nev
hajó elind
az utasok
rosszul le
jól-rosszu
tanácsok.
nagy tár
és önmag
tegség ha
ményét.
irányban,
mi emely
petésükre
mult a ro
hamar tu
sai is és
rottak és
még orve
egész ha
lépési a
hogy az
keztetése
ják a tá
a tánc e
más irán
hiszik,
olyan m
hajó inga

HIREK

A mézet orvossággá léptették elő. Bécsből jelentik: A méz, amelynek nagy fontosságát a táplálkozásban a néphit mellett az orvostudomány is elismerte, újabb orvossággá lépett elő: kenőcs formájában sebek kezelésénél használják. Egy bécsi orvos most kimutatta, hogy a méznek a vérösszetételre is nagy hatása van s különösen gyermekek-nél az általános egészségi állapotot is befolyásolja. Egy bécsi árvaházban hatvan gyermek-nél végzett kísérletet az említett bécsi orvos és megállapította, hogy hat heti méz-kúra után a vörössérvek számának növekedése 8.5 százalékkal kedvezőbb volt a méz-zel táplált gyermekek-nél, mint a szokványos táplálkozású csoportnál. A testsúly gyarapodása a méz hatására kétszer olyan nagy volt mint rendszeren.

Nyolcvan éves Gaster londoni főrabbi. Londonból jelentik: Dr. Mozes Gaster londoni főrabbi a napokban töltötte be nyolcvanadik születésnapját és ebből az alkalomból dr. Bruno Schindler és dr. A. Marmorstein szerkesztésében irodalmi gyűjtemény jelenik meg, amely a jubiláló filológiai és egyéb tudományos írásaiból közöl szemelvényeket, ezenkívül két tanulmányt Gaster életéről és egy kimutatást megjelent műveiről. Mozes Gaster 1856-ban született Bucarestben. Tanulmányait Breslauban végezte és 1882-ben a román nyelv és irodalom lektora lett a bucuresti egyetemen. 1885-ben a romániai zsidókkal szembeni bánásmód ellen emelt tiltakozását kiutasították az országból, Angliába ment és 1887-ben az angliai spanyol hitközség főrabbiává választották. Számos alapvető műve jelent meg a zsidó népköltészetéről és más zsidó tudományos témáról. A román irodalomban is előkelő helyet foglal el. Hosszu éveken át vezetett szerepet játszott a cionista mozgalomban és közreműködött a Balfour-deklaráció kivívásában is.

Lényegesen felemelkedett az angol légi haderő személyzetének létszáma. Londonból jelentik: Az utolsó 14 hónap során az angol aviatika személyzetének létszáma felemelkedett 15.000 emberrel, úgy hogy most 47.000 tiszt, közlegény és pilótanövendék szolgálja a légi hadsereget.

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál reggel éngyomorra 1 pohár természetes „Ferenc Józser” keserűvizet a tápcsatornát alaposan kitisztítja, a vérkeringést megéli-keníti s kellemes közérzetet és fokozott életkedvet teremt. Az orvosok ajánlják.

Egy oeshszlovák állampolgár tolvajt Clujon fogták el. Úgyes fogást csinált tegnap a cluji rendőrség bünyügyi osztályának szolgálatában álló Pardi detektiv. Az egész országban hetek óta köröznek egy hírheft vasuti tolvajt, aki nemrégben Bucarestben az északi pályaudvaron ellopta egy oeshszlovák állampolgár bőröndjét, amelyben ruhaneműkön kívül 25 ezer lej készpénz volt. A bucuresti rendőrség az egész országban körözölevelet adott le a tolvaj után. A megelévő személyleírás segítségével nyomról-nyomra haladva Pardi detektivnek tegnap sikerült letartóztatnia a tolvajt Cocan Vasile személyében, aki a Sicariilor ucca 4 szám alatt lakik és vasuti tolvajlásért már többször büntetve volt. A betört kárhelyénél Bucarestbe vitték, ahol az ottani rendőrségnél kell számot adjon legutóbbi lopásáért.

A tengeri betegség legbiztosabb orvossága. Newyorkból jelentik: Amikor a tengeri hajó elindul és a gőzös ingó mozgása nyomán az utasok egy része érzi, hogy hamarosan rosszul lesz, előkerülnek sorra a kipróbált jól-rosszul bevált orvosságok, ellenszerek és tanácsok. Egy amerikai orvosokból alakult nagy társaság nemrégiben kibérelt egy hajót és önmagán akarta kipróbálni a tengeri betegség hatását és a sokféle jótanács eredményét. A legtöbben lefeküdtek a menetekényben, a fiatalok azonban, bár érezték némi émelygést, táncolni kezdtek. Nagy meglepetésükre észrevették, hogy tánc közben elmult a rosszullétük. Az új gyógymódról csak hamar tudomást szereztek a hajó többi utasai is és még a legöregebb orvosok is felugrottak és követelték az ifjak példáját. Soha még orvosság nem volt ilyen népszerű; az egész hajó rengett a táncperendült társaság lépései alatt. Az amerikai orvosok most, hogy az önmagukon végzett kísérlet következtetését leszűrik, kétféle magyarázatot adják a tánc jótékony hatásának. Először is a tánc eltéríti a figyelmüket a panaszról és más irányban köti le, másrészt pedig azt hiszik, hogy tánc közben öntudatlanul is olyan mozdulatokat végeznek, amelyekkel a hajó ingadozását és lökéseit ellensúlyozzák.

1923-ban létesült Schwartz Menyhértné

orth. zsidó leánynevelő intézete-internátusában

ORADEA, Str. Ep. Ciorogariu No. 8. A beiratások 1936-37 tanévre folyamatban vannak. Allandó tanárnői felügyelet! Zenei kiképzés! Idegen nyelvek! Kitünő referenciák! Prospektus!

Öngyilkos lett, a feljelentéstől való félelmében. Galatból jelentik: Tegnap délután nagy meglepetést keltett Galati kereskedőtársadalmában, Jorgu Galiatatos 40 éves görög származású kereskedő öngyilkossága. A jómódú kereskedőt a szomszédok találták meg átlított halántékkal holtan, lakásának egyik szobájában. A vizsgálat megállapította, hogy a gazdag, becsületben álló kereskedő a feljelentéstől való félelmében vetett véget az életének. Galiatatos ugyanis néhány nappal ezelőtt egy fiatal leányt csalt a lakására, akin erőszakot követett el. A leány megfenyegette a kereskedőt, hogy feljelenti a rendőrségen. A kereskedő a botránytól való félelmében könyörgött a leánynak, hogy hagyjon fel a szándékával, költözzék össze vele. A leány azonban visszautasította az ajánlatot. A kereskedő kétségbeesésében visszavonult a lakásába és revolverével halántékra lökte magát.

A Keren Hajjeszód építkezései. Jeruzsálemből jelentik: 1936 június havában 38 ezer 978 fontot utalt ki a Jewish Agency a Keren Hajjeszód alapjaiból építkezési célokra. Ebből az összegből 16 ezer 617 fontot telepítési célokra fordítottak. Németországi zsidók mezőgazdasági telepítésére 4600, házépítésre és közmunkálatokra 4286, hachszara és alijja célokra 3871, nemzeti és vallási intézmények részére 3580, nevelési és kulturális 1918, a mezőgazdasági kísérleti állomás részére 1433 fontot utaltak ki. Az adminisztratív költségek 1178 fontot tettek ki júniusban, míg különböző más célokra 1496 fontot adtak ki.

Sulyos autózserencésatlenség a Bucuresti —Pitești országúton. Tegnap sulyos autózserencésatlenség történt Găesti közelében a 80-as kilométerkönel. A bucuresti 804-es rendszámú luxusautó az országúton Gaesti felé robogott. Az ut egyik kanyarulatánál nekiszaladt egy baktató parasztszekérnek. Az összeütközés sulyos kimenetelű volt. A szekéren ülő parasztember életveszélyes sérüléssel fordult le az országút porába. A szekér elé fogott ló is sulyosan megsebesült. Sem az atúnak, sem utasainak nem történt semmi baja.

Mind nagyobb méreteket ölt a belgiumi szénbányászstrájk. Brüsszelből jelentik: A szénbányamunkások sztrájkja mind nagyobb méreteket ölt. A Liège melletti bányaiban a sztrájk majdnem általános. Incidensek nem fordultak elő.

Hirdetmény. Templomunk bérleltulajdonosait tisztelettel értesítjük, az elmúlt évi ülhelyeiket csak folyó évi szeptember hó 6-án este 7 óráig tartjuk fenn. Kérjük, hogy ezen határidőn belül igényüket az egytelitkári hivatalában (str. Gherorgha Baritiu 16) annál is inkább bejelenteni és jegyeiket kiváltani sziveskedjenek, mert későbbi jelentkezéseket, az idej Selichot rövidségére való tekintettel, nem vehetünk figyelmbe. — Egyben értesítjük t. templomlátogatóinkat, hogy ezidén egy — minden igényeket kielégítő — kitünő báálteflírt szerződöttünk a nagyünnepekre. A Poale Czedek' elnöksége és templombizottsága.

A Joint a lengyelországi zsidó gyermekekért. Newyorkból jelentik: Az amerikai Joint központi igazgatósága közli, hogy 1936 első felében 48 ezer dollárt utaltak át lengyelországi zsidó árvagondozó és gyermeknevelő intézetek számára. A Joint továbbra is elő fogja segíteni a lengyelországi gyermeknevelés művét. Különösen nagy sulyt helyeznek a gyermekek egészségi védelmére és az elmúlt télen több mint 25 ezer iskolagyermeknek élelmeztek közkönyhákon.

Sirkőavatás. Megboldogult Holländer János sirkőavatás folyó hó 23-án, vasárnap d. e. 10 órakor lesz a régi ort. temetőben, melyre ezután hívják meg rokonaikat és ismerőseiket gyermekei.

A cluji aut. ort. izr. hitközség elnöksége hírel adja, hogy a hitközség Rabbicollegiuma az e célra str. Dubalarilor 1 sz. a. berendezett hivatalos helyiségében naponta d. e. 11 óratól 1-ig, délután 5-6-ig fog hiva talos órát tartani, a feleket fogadni és ott fogja elintézni a Rabbiság hatáskörébe tartozó ügyeket.

Spéterné, Blum Marcsa mozgásművészeti iskolájában a tanítás szeptember 1-én kezdődik. Beiratkozás naponta délután 5-7-ig Str. Dacia 3. (Domus épület — Uránia palota mögött) az iskolában. Testapoló torna, ritmica, tánc, gyógytorna. Tanerőképzés.

Orvosi hír. Dr. Abraham Lajos nögyógyász sebész, hazaérkezett, rendeléseit ismét megkezdte Reg. Ferdinand 43-45. I.

Lengyel Sándor képiállítása a Gutenberg Otthonban. Lengyel Sándor mestersége szerint grafikai munkás, lelkülete és alkotókészsége szerint: művész. Nemes, szép, típusa a modern munkásnak, aki a dologtevés robotján túl érzi a munka magasabb értékeit és mélyebb értelmét. A cluji Nyomdász-Otthonban kiállított képei élénken illusztrálják Lengyel Sándor fantáziáját, gondos és nyugodt munka módszerét és a mesterségéhez tanusított rajongását. Ezekkel a kinemesült kvalifikációval készítette nagyobb vázsnait, amelyek Gutenberg számos életének jelentősebb mozzanatait érzékelteti. A 30 éves szerzetesek, amint a kolostor boltíves szobájában a nyomtató formákat készíti, aztán a nagy momentumot, amikor az ötvenöt éves Gutenberg az uzsorás Fust János karnai közé kerül, Gutenberg menekülését tanonca kísérletében, aki korszakos horderejű találmányát viszi egy batyuban, majd a feltaláló csöndes halálát, bor mellett, karoszátkben. Érdekesen megkomponált, lelkiismeretesen megrajzolt, kissé a rézkarcra emlékeztető manierben festette meg e vázsnakat, ugyszólván korszerű stílusban. Genre képei üdék és közvetlenek. Egy szöke gyermek tavaszi ragyogás közepette, egy Petőfi költemény finom illusztrációja, bokréta mezei virágokból, megzavart fürdés — megannyi színes alkotás, ami megérdemli, hogy főfigyelmünk Lengyel Sándor művészetére. Rajzait a grafika minden artistikumának kihasználása jellemzi. Csupa finomság és ötlet a legegyszerűbb fölrata is. Lengyel Sándor egyébként a nyomdai szakirodalomnak is jeles művelője. Megírta a 75 éves cluji Nyomdász Egyesület történelmét és a nagy-szabású Grafikai Lexikon romániai részét. sz.

Kinos háborúság a bajai főrabbi körül

Baja, augusztus 21. Fél esztendő óta áll kinos harcban a bajai izrealita hitközség egy része, Péner Miklós dr. főrabbi-vel. A harcnak már többször voltak kinos jelenetei és vasárnap a főrabbi ellenségei közgyűlési határozatot fogadtak el, amelyben követelik a főrabbi eltávolítását.

A február eleje óta folyó harcban azt állítják a főrabbi ellenfelei, hogy Péner Miklós paphoz nem illő életet él. Ennek igazolására jegyzőkönyveket készítettek olyan nőszemélyekkel, akik közül több a bajai rendőrség nyilvántartásában szerepel. A fantasztikus vádak alapján a feyelmi eljárás meg is indult a budapesti VI. kerületi hitközségi bíróságnál Péner főrabbi ellen. A kompromittáló jegyzőkönyveket elolvasta Péner Miklós is, aki kijelentette, hogy vakmerő hamis-tanulmányokat tartalmaznak a jegyzőkönyvek. Nyomozást indított s ennek során megállapította, hogy a terhelt tanukat pénzzel vásárolták meg. A nyomozás alapján a főrabbi ügyvédje, dr. Gál Jenő utján feljelentést tett Klein Rudolf bajai kereskedő, Schön Zsigmond textilgyáros, Trafikánt Károly malomtulajdonos és Teller Ignác nyugalmazott detektiv, valamint Tambi Józsefné ellen hamis tanuzásra való rábírási címén. A bajai büntetőbíróóság a vádlottak közül hármat egy-egy havi fogházra el is ítélte, míg a többiek ügyében a tárgyalást szeptember 4-re tűzte ki.

Ezek a feljelentések azután megindították a döntő rohamot a főrabbi ellen. Néhány nappal ezelőtt a hitközség előjárósága ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a főrabbi elmozdítása céljából tovább folytatja az eljárást. Ugyanigy határozott vasárnap délelőtt a képviselőtestület is, amelyen a főrabbi nem jelent meg és a 600 hitközségi tag közül mindössze 159-en vettek részt. Ezen a gyűlésen felszólalás nem volt, csak szavazás, 130-an szavaztak a főrabbi ellen, 29-en mellette.

A hitközségi határozat után Fener főrabbi megy a maga útján, egyrészt, hogy elégtételt szerezzen meghurcoltatásáért, másrészt véget vessen azoknak a kísérleteknek, amelyek a felekezeti életet kompromittálják. Az ellene emelt vádak konok kitalálásnál semmi egyebek.

Emelt fővel hirdeti Isten és emberek előtt, hogy soha a neki imputált erkölcs-telenségeket el nem követte, rágalom és ráfogás, amit róla állítanak. Erre a községkerületi bíróság előtt papi esküt is tett, ami bizonyára ér annyit, mint a rovottmultu, pénzen vett személyek vallomástétele, amiről már bírói ítélet megállapította, hogy hamis tanuzás volt.

Ő kénytelen volt a bírósághoz menekülni, mert az a mód, amellyel családi tüzhelyének tisztaságát, papi életének becsületességét, hithűségét beszennyezték, rákényszerítette őt becsületének védelmére. Ellenségei, akik már megválasztása alkalmából kijelentették, hogy ne jöjjön Bajára, mert nem lesz ott maradása, nem fognak győzelmet aratni.

A főrabbi hívei egyébként megfellebbezték a közgyűlés határozatát, mert a közgyűlésen különböző szabálytalanságok történtek.

Hajógyári munkások sztrájkja Franciaországban. Párizsból jelentik: a nanterrei hajógyárban tegnap sztrájkba léptek az összes munkások, mert az igazgatóság jogtalanul elbocsájtott egy bizonyos számú munkást. A Szajján közlekedő hajók tengerészei szolidaritásból szintén sztrájkba léptek, sőt a folyamon négy uszályhajót állítottak fel, amelyek elzárták a forgalmat. Mivel a sztrájk így komoly méreteket öltött, a hajógyár igazgatósága tárgyalást kezdett a munkásokkal az incidens békés megoldása ügyében.

Preservatív. Negyven évi tapasztalat garantálja a legmodernebb minőséget. „OLLA” Crisallin és „OLLA” Tropic-selyem. Minden gyógyszer-tárban és drogeriában. Ügyeljen az „OLLA” márkára.

Anton Rosenzweig

CLUJ, Piata Mihai Viteazul 37-38. Alapitva 1890.

Héber könyv, gyapju- és selyem taleszek,

valamint mindenféle rituális cikkek nagykereskedése.

„Ené Aser”, zsidó szertartási rituális szabályok kézikönyve 10 lej. kapható

אשר ראזען זווין ספרים גראסאנדלונג אונד תליתים פארביקסניעדערלאגע
Haupt-Niederlage für Transilvanien der firma JOSEF SCHLESINGER Wien-Budapest.

Barmicwah felszerelés: fiunak való teljes talisz, tefilin és imakönyv összesen Lei 750.—

UJ KELET Legújabb hírek

Anglia nem tekinti ultimátum jellegűnek a jegyzéket

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

A Havas Madridból kelteztetett jelentése arról számol be, hogy a kormánylapok Alia község elfoglalását jelentik, amely fontos stratégiai pont Sierra Extremena vidékén.

A belügyminisztérium jelentése szerint a zendülők súlyos veszteséget szenvedtek Naval Peral körzetében. Több mint négyszáz halottjuk van.

Ugyancsak a Havas jelenti Hendayéból, hogy ma hajnali öt órakor Alunda és La Pucha mellett ádáz harc kezdődött. A kormány guadelupai tüzérsége tegnap óta bombázza a zendülők állásait, amiben segítségére van a hármasszámú torpedóromboló, amely Fontarabia előtt horgonyoz. A bidassosi tengerészeti hatóság azonban felszólította a hajót, hogy szüntesse be a bombázást, miután francia vízeket tartózkodik.

A harc, amelyben egy páncélos vonat is részt vett, több órán át tartott, számos áldozatot követelt, de jelentékeny változásokat nem eredményezett a hadviselő felek állásaiban.

A francia határról jól lehet látni, amint a kormánycsapatok pozícióikat erősítik és lövészárkokat ásnak a hegyekben. Egy zendülő-repülőgépet öt bombát dobott a San Sebastian közelében lévő Hernani városkára. Egy bomba egy gyereket sebesített meg.

Nemzetközi alapot létesítenek a spanyol munkásság pénzügyi támogatására

Londoni jelentés szerint az angol szocialista liga nagygyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy mozgalmat indítanak a spanyol munkásság megsegítésére. A liga reméli, hogy erre a célra nagy összegek folynak be.

Végül elhatározták, hogy nemzetközi alapot létesítenek a spanyol munkásság pénzügyi támogatására.

Egyidejű mexikói jelentés szerint az Univesal című lap arról számol be, hogy a mexikói munkások nagyarányú fegyverszállításokat fognak eszközölni a spanyol kormány javára. A mexikói hadügyminisztérium és a mexikói spanyol nagykövetség kijelentették, hogy nincs tudomásuk erről, de a lap tudni véli, hogy két vagon fegyvert már utnak is indítottak Spanyolország felé.

Madridi jelentés szerint a kormány tegnap minisztertanácsot tartott, Azana köztársasági elnök elnöklétevel, amelynek tisztán informatív jellege volt.

Malaga egy héten belül a zendülők lez.

A zendülők kezében lévő sevillai rádióállomás mikrofonja előtt tegnap Llano tábornok azt közölte hallgatóival, hogy a kormánycsapatok újabb támadása Oviedo ellen újabb kudarcra végződött. Egyidejűleg közölte a tábornok, hogy a kormánycsapatok által elpusztított összes utakat hadifoglyokkal fogják rendezni és hogy a zendülők főhadiszállását Burgosból Valladolidba tették át. A Reuter gibraltári jelentése szerint egy Malagából ideérkezett menekült azt beszéli, hogy

Malagában a kormánycsapatokat három oldalról kerítették körül a zendülők és a kormánycsapatok határozatlan magatartást tanúsítanak. A menekült szerint Malaga egy héten belül a zendülők kezében lesz.

A corunai rádió szerint a gijoni kormánycsapatok azt sürgetik a madridi kormánytól, hogy küldjön segítséget számukra. A madridi hadügyminisztérium állítolag azt válaszolta, hogy pillanatnyilag nem tehet semmit, mert Bilbaot kell segítenie elsősorban.

A lisszaboni rádióállomás szerint, mint a Havas jelenti, a Rosadella Frontiera révű helyiségben egy, a kommunisták által felgyújtott templomban negyven ember égett el elevenen. A zendülők támadását a város ellen minden pillanatban várják. Ugyancsak a lisszaboni rádió közölte, hogy a Madrid melletti Quatro Vientos repülőter összes pilótái átpartoltak a zendülőkhez.

A kormány miliciának Majorca szigetén szenvedett vesztesége igen nagy.

A partra szállott 3500 ember közül 2500 meghalt, vagy megsebesült. A szigetet a felkelők uralják. Az Echo de Paris állítása szerint a baszk szeparisták állítolag tárgyalásokba kezdtek Mola tábornokkal, fegyver-

szünet kötése érdekében. A lisszaboni rádió híradása szerint Salamancában több felkelő csapatot vontak össze, hogy azokat Madrid ellen küldjék. Egyidejűleg a lisszaboni rádió cáfolja, hogy a kormánycsapatok elfoglalták volna Naval Peralt.

Egész Spanyolország gyászol

A spanyolországi helyzet borzalmas voltára a Reuter távirati iroda egyik lisszaboni kelteztetett jelentése világít rá, amely egy Burgosból visszatért portugál újságíró elbeszélését közli, aki elmondta, hogy egész Spanyolország gyászban áll. Egész falvakat már csak asszonyok és gyermekek laknak, a férfiak a különböző harcerekken küzdenek, vagy esték el. A falvakat az idegen légiók katonái járják be halálfejes lobogók alatt. A spanyol polgárháború most már vallási háborúvá is fajult, harccá ama fajok között, melyek nem tudtak asszimilálódni.

Az eddigi jelek szerint a polgárháború végig mintegy negyvenmillió ember fog elesni.

Madridi jelentés szerint tegnap megjelent a kormány harcoló katonáinak első hivatalos lappéldánya, melyet a „lövészárkok lapjának” neveztek el. A lap a polgárháborúban harcoló csapatok orgánáinak nevezi magát és a következő címet viseli: „Itt nem mennek át!” A lapot mozgósított újságírók szerkesztik. Az első szám néhány hadművelet leírását tartalmazza, továbbá tanácsokat közöl a katonák számára. A lap egyúttal a somessierai kommunista párt orgánuma is.

A D. N. B. jelentése szerint a rio tintoi bányák két tisztviselője, akiket Nervában a kommunisták két hétig fogva tartottak, Gibraltárba érkeztek. A két tisztviselő egy újságírónak elmesélte szökése történetét. Elmondották, hogy a szökésüket megelőző éjszakán a kommunisták a nervei vágóhidon tizenhét foglyot mészároztak le. Egy zendülő katonát bekentek benzinnel, egy traktorhoz kötötték és elve elégették.

A Reuten jelentése szerint mértékadó angol körök úgy vélik, hogy egyes körök túl súlyosnak vették a német kormány által közölt figyelmeztetést. Megállapítják, hogy a német kormány erőlyes tiltakozása nem jelent egyet a szó szoros értelmében az ultimátummal. Másrészt eddig semmilyen berlini közlemény

nem szolgáltatott alapot annak a feltevésnek, hogy a Kamerunincidens megoldása elengedhetelen feltétele Németország részvételének a spanyol benemavatkozási egyezményben.

Egyidejű rio de janeiról jelentés szerint hivatalosan megcáfolják, hogy a braziliai kormány elhatározta volna a madridi kormányval való diplomáciai kapcsolatainak megszakítását.

Római híradás arról számol be, hogy az Abessziniából visszatért olasz sereget még nem küldték haza, tekintettel a nemzetközi helyzetre.

Ma döntenek a nemzetközi munkásszervezetek a spanyolországi munkásság támogatása ügyében

Párizsi jelentés szerint a nemzetközi munkásszervezetek a spanyol kérdéssel szemben tanúsított magatartásukat a szocialista munkásszervezetek és nemzetközi szakszervezetek központi bizottságai ma megtartandó értekezletén állapítják meg.

Az értekezlet jelentőségét növeli, hogy azon George Lansbury és Walter Citrine, az angol munkáspárt kiüldöttei is jelen lesznek.

PAT távirati iroda jelenti Varsóból, hogy Noguera Bonora Vicente Lengyelország valenciai tiszteletbeli követét a népfiront milli-csák letartóztatták és agyonlőtték. Lengyelország madridi követe erőlyesen tiltakozott az intézkedés ellen és részleteket és felvilágosításokat kér. Miután Noguera spanyol állampolgár, nem örvend a diplomáciai személységeknek járó jogoknak.

Hendayeai jelentés szerint tegnap este Aregui megbaltalmazott miniszter a spanyol külügyminisztérium igazgatója átlépett a francia határon minisztériumának 20 tisztviselőjével együtt. Aregui San Sebastianból jött. Miután rövid időt töltött a hendayeai spanyol konzulátuson, újra utnak indult Barcelona felé.

Három kormányrepülőgépet kényszerle-szállása

A Havas burgosi jelentése szerint a sevillai és granadai nemzeti csapatok augusztus 19-én egyesültek. Ezáltal a két fontos centrum között a forgalom helyreállt.

A spanyol kormány által vásárolt három modern repülőgépet egyike a konfliktus kitörése előtt kénytelen volt motordefektus miatt leszállani Badajos közelében. A pilóták Portugáliában menekültek. A gépet most kijavították és Sevillába küldik, ahol a zendülők fogják használni.

Egy marokkói puskásokból álló századot vittek Sevillából Burgosba, ahonnan azonnal továbbutaztatták ismeretlen helyre.

Enyhe büntetést kaptak a szaharincsempészek

Állami tisztviselőkre is kiterjesztik a vizsgálatot

Bucuresti, augusztus 21. A bucaresti kereskedelmi törvényszék ma tárgyalta a szaharin kereskedők ügyét. Osiás Nadlert és Lancu Candeli 1—1 hónapra, Ion Radulescut 15 napi elzárásra ítélték.

Egyébként a rendőri hatóságok folytatták a vizsgálatot a szaharin ügyben és meg-

állapították, hogy néhány állami tisztviselő is összeköttetésben volt a most elítéltekkel, akik még selymet is csempészték.

A vizsgálobíró elfogató parancsot adott ki Winternitz Lilly satumarei hólgy ellen, aki a szörme-csempészekkel állott összeköttetésben.

Rickett Romániában

Bucuresti, augusztus 21. Tegnap Isztambulba érkezett a hírhedt Rickett, aki mint ismeretes a népus petróleumkoncesszióját szerezte volt meg. Lehetőséges, hogy Rickett ellátogat Romániába, ahol a román petróleum után érdeklődne.

A CFR új valuta be-váltási árfolyama

Bucuresti, augusztus 21. A CFR új valutabeváltási árfolyama szeptember 1-től a következő: francia frank 6.70, svájci frank 33.20, belga frank 3.50, dollár 167.60 papírdollár 104, német márka 42.50, holland forint 69, csehszlovákia 4.20, olasz lira

8.90, ottoman lira 81.10, font sterling 510, bolgár leva a1.30, zloty 19.50, dinár 3.20, drahma 1.20, pengő 29.70, silling 24.80. A német márka, leva, drahma és pengő után nem számítanak fel semmilyen felülilletéket. Az angol font után 10 százalékos, az osztrák silling után 20 és a többi összes idegen pénznem után 38 százalékos felülilletékeket számítanak.

Náci egyetemi tanárt bocsátottak el Svájcban

Bern, augusztus 21. (Rador.) A svájci távirati iroda jelenti, hogy Basel kanton kormány elbocsátotta állásából Gerlach német alattvalót, a bűnügyi anatómiai intézet tanárát, amiért megnemegedett nemzeti szocialista propagandát fejtett ki.

Fajtisza küiküllömenti

BOROK
LEGOLCSÓBBAN
csak a termelőnél
CLUJ, Str. Regina Maria 34.

— Ma megkezdik a nyugdíjak fizetését. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium utasította a nyugdíjpénztárt, fizesse ki az IOV nyugdíjait az 1936 április évharmadára. Ennek értelmében ma megkezdtek e nyugdíjleltmények folyósítását az egész országban.

— Kábítószercsempészeket tartóztattak le. Bucurestiből jelentik: A főváros rendőrsége már hosszú ideje nyomoz a Bucurestiben mindjobbban elterjedt kábítószerek forgalomba hozói után. A kitartó munka most eredménnyel járt. A rendőrség néhány detektívje in flagranti capte Max Horn, Georgescu és Goldstein bucaresti értékesíteni. A három kábítószercsempészt letartóztatták és megkezdtek ügyükben a vizsgálatot.

— Letartóztatták, mert megcsókolta a feleségét. Westportból (Connecticut USA) jelentik: A régi „kék törvények” ideje óta most tartóztatták le először egy férfit azért, mert megcsókolta a feleségét. Norman Mowitz, 30 éves newyorki lakos Worcesterbe igyekezett a kocsiján a feleségével, rokonlátogatásra. Westporton átmenet Moscovitz kifordult az utvonalból és közben megcsókolta mellette ülő feleségét. A rendőr meglátta és közlekedési kihágás miatt letartóztatta. Husz dollár óvadék ellenében bocsátották szabadon.

— Henriette Yvonne Stahl bucaresti író nő autóbalesete. Bucurestiből jelentik: A Sighisoara és Sovata közötti országúton utban Sovata felé súlyos autóbaleset érte Henriette Yvonne Stahlt az ismert író nőt. Az automobil fékje eltört és a gép az árokba fordult. Érdekes, hogy a sofőrnek semmi baja nem történt, míg az író nőt az arcan és a fején szenvedett súlyosabb sérülést. Stahl kisasszonyt súlyos állapotban szállították be a tg-muresi kórházba.

— Új kutyafejű szörny a skót tengerparton. A lochnesi szörnynek versenytársa támadt. A skót tengerpart vidékén halászó londoniak Norfolk közelében pár nap előtt egy szokatlan formájú óriási kigyóféle állatot láttak feltűnni a tenger hullámaiból. Különböző helyeken többen is megfigyelték az új tengeri szörnyet, mely időnként kidugta a vízből furcsa, kutyafejformájú fejét, aztán irtózatossal sebességgel uszott tovább. Ma délelőtt J. A. Richards londoni lakos motorcsónakján Loch Oich közelében halásztott fiával és mind a ketten látták a víz felszínén mutatkozó óriási tengeri szörnyet, mely most bizonyára az angol tengerpartokon fürdőzők újabb szenzációja lesz.

— Guruló otthonok, Amerika lassankint átlakul a guruló otthonok hazájává. Egy Detroitban kiadott statisztika szerint az Egyesült Államok különböző kocsijárából naponta 140 guruló lakás kerül ki. Hatalmas zárt teherautók ezek, helyesebben motorral hajtott, kereken gördülő vikendházak. Kellemes, kényelmes szobabereendezés van benne, központi fűtéssel. Vannak olcsóbbak és vannak drágábbak. A drágábbakban szőnyeg van, tapétás fal, finom butorok, tükrök, főzőfülke, jégkészítők, fürdőszoba, hideg-meleg vízzel. Az idén körülbelül 20.000 ilyen guruló otthon került ki az amerikai gyárakból, de a jövőben még erősebben fozozzák a termelést, mert a kereslet óriási.

André Maurois: „A hallgatag Bramble erede”. Az első regény a skótokról. Maurois legsikerültebb könyve. Ára füzve 60 lej. Epecha-kiadás. Kapható minden könyvtárban kedésben.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó E. P. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 16. Telefonszám: 8-61.

CENZURAT